

PAMANTUL VIU

REVISTA DE DIALOG CULTURAL

WWW.PAMANTULVIU.RO NR. 5 / IANUARIE 2015

Acum 15 Ani

CONFESIUNI

Ovidiu Vintila

IMPORTANȚA LECTURII

Superstițiile la români

Cuvinte in pijama roz

Cele doua vocale

Arhitectură și pământ

Dumitru Popescu Fălticeni

FINAL of MEMENTO MORI

Index

Redacție

Redactor șef: Mihai Cristian Fetcu
Redactor adjunct: Ana-Maria Cojocaru
Editor: Ramona Dănilă
Editor: Călin Dănilă
Design și DTP: Lungu Constantin

Colaboratori:

Alexandra Diaconița
Cătălin Laurențiu
Sofron Cătălina Andreea
Alexandra Georghi
Alexandru Ovidiu vintila
Sofron Constantin Urzică
Dr. Dumitru Popescu Falliceni
Mihaela Rusu
Arh. Lungu Constantin
Gavriluț Alexandra
Dănilă Călin
Coțiu Georgiana Andone
Prof. Dr. Tănase Luisa Georgiana

Copertă față:

Propunere muzeu Arheologie Arh. Lungu Constantin

Copertă Spate:

Foto Mihai Cristi Fetcu

05	Absenteismul si Absolutismul
06	Cuvinte în pijama roz
07	NAIVITĂȚI
08	Cele două vocale
09	VREDNICIA PIETREI DE A SE SIMȚI OM
10	Despre importanța lecturii
11	Poem
12	CRONICARUL UNIVERSULUI
14	MEMENTO MORI UN GÂND ÎNAPOI CĂTRE VIITOR
26	FIZIOLOGIA DURERII
30	ARHITECTURA ȘI PĂMÂNT
34	ALEXANDRA ÎN LOC DE JOI
36	ACUM 15 ANI
38	AMĂRĂCIUNE DINTR-O ZI DE MĂRȚI
39	SUPERȘTIȚIILE LA ROMĂNI

Sponsori

Metabolismul Urban

B
D
I
T
O
R
I
S
L

Locuim, pare-se, cu totul nepoetic, scria Martin Heidegger în *Originea operei de artă*. Confortul material, felul stabil și generos al locuinței private sau publice nu asigură întotdeauna și confortul spiritual. Locuirii în chip poetic îi este necesară acea stare de afectivitate pe care omul societăților tradiționale, hoinarii, flaneorii sau marginalii o crează între ei și *domiciliul* lor - loc al intimității, al singurătății și al interiorității, posibilă doar prin simplitatea tuturor relațiilor sociale și lumești, prin reducerea la minim a cerințelor fizice și prin punerea esenței în lucruri. Acest tip de locuire în libertate exprimă cel mai bine modul de a fi mai adunat înlăuntru, în sine, singurul sălaș permanent lăsat omului. Locuitorii cu un domiciliu stabil realizează acest tip de locuire în libertate în măsura în care sunt interesați de contemplație, iar *marginalii* o realizează vrând-nevrând. Mulți dintre noi împărțim cu acești *neasezați* același spațiu de viață *poli-centric* mulțumită mișcării continue sub semnul provizoriului în care ne aflăm, doar că, spre deosebire de ei, care reușesc să cuprindă în propriile trăiri deopotrivă identitatea și străinătatea, noi trăim o dramă a nelocuirii și a alterării identității.

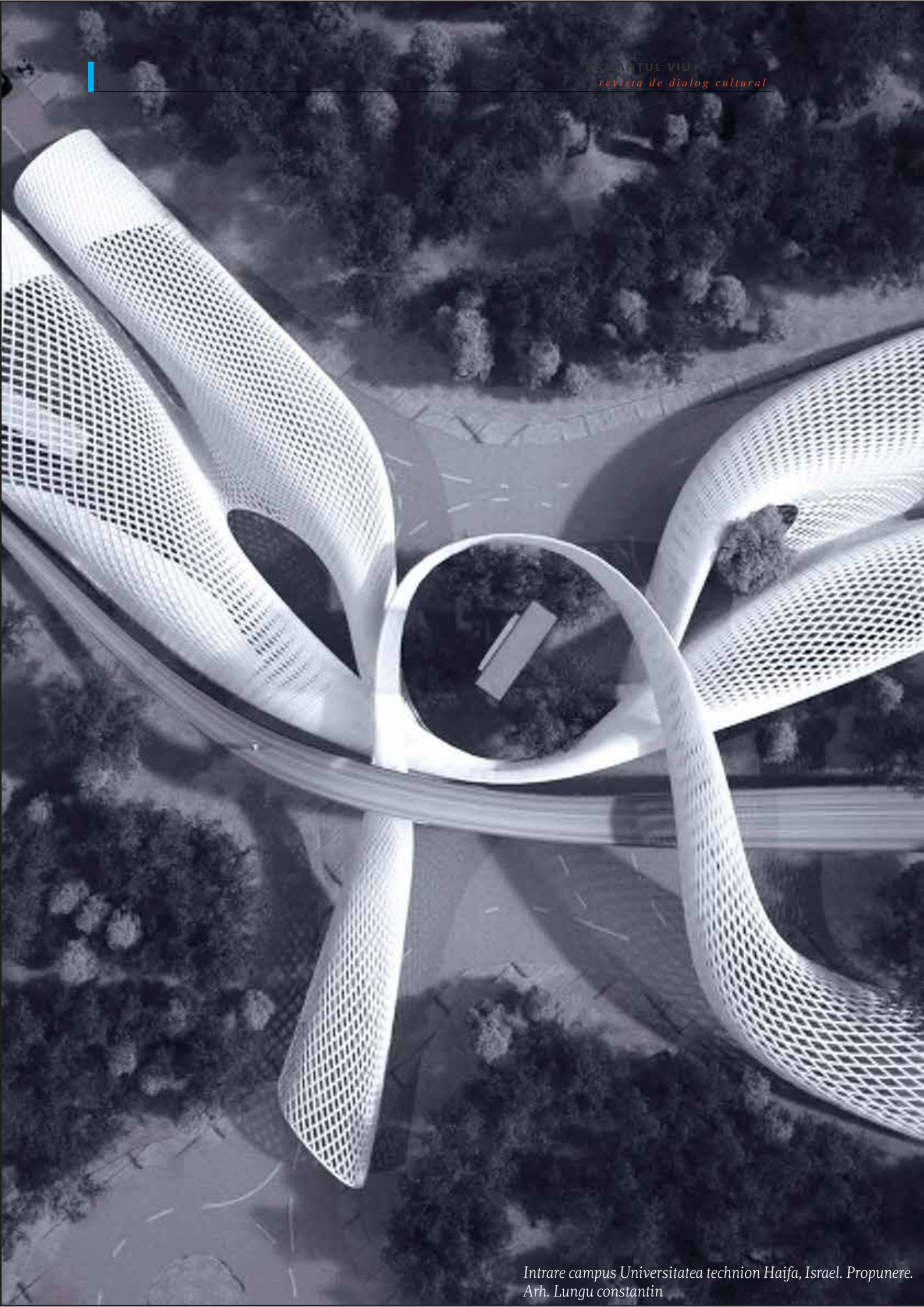
Aproape că nu ne mai găsim locul și nu ne simțim niciunde *acasă*.

Poezia se poate naște din cele mai comune lucruri și cu ajutorul ei putem depăși această condiție, dar nestatornicia în care trăim și goana după avantaje și succese nu-i dau nicio șansă.

Hărțuiți de muncă și anesteziati de iluzia plăcerilor și a recreerii, ne rămâne posibilitatea de a inventa *forme proprii de rezistență la alienare*. Locuirea în libertate propusă de hoinari/neasezați și locuirea tradițională a omului societăților tradiționale sunt doar două căi de ieșire din *drama locuirii trecătoare și provizorii*. Arta, filosofia și religia sunt și ele căi care ne invită la o *locuire culturală a lumii*. Arhitectul Ioan Andreescu afirma că *orașul, ca loc, era acel spațiu în care un copil putea descoperi acel ceva ce-i putea vorbi despre ce ar dori să facă tot restul vieții*.

Putem încerca o reinterpretare și regândire a locuirii colective... sau putem merge liniștiți cu toată familia la Mall.

Absenteismul și Absolutismul

Sunt absolut în lumină. Razele soarelui impregnate în violet de apus mă încântă și mă fac viu. Când le ating, mi se reflectă în ochi de demon, iar tu plângi că mă considerai un înger.

Draga mea, aripile mele au căzut atunci când m-am prăbușit în efemer și când te-am întâlnit. E o colină, departe în zare, iar după colină un iaz. Nu poți să-l vezi, căci e înconjurat de sălcii plângătoare care mă întreabă cu vuietul frunzelor lor când le voi mai vizita. Le-am uitat, așa cum am uitat de mine.

Port un sacou verde închis, iar pantofii îmi sunt murdari de humă. Cred că m-am plimbat prin sufletul tău, și covoarele din

el erau de smoală. Când ți-am trecut mâna prin părul cânepiu, n-am mai cules, ca-n ziua aceea de vară, flori din el, ci frunze uscate care se transformau în particule de nisip când le atingeam. Le-am strâns în pumn și ți le-am dat în palma ta deschisă. Ce așteptai?! Îndurare?! M-am plimbat alături de tine ani întregi, neîncetat, și cred că-am văzut împreună o nesfârșită cale către infinit. Rochia ta de sânge, de lacrimi și praf se rupea cu fiecare vorbă urâtă pe care ți-o aruncam, aidoma vulturilor care vor să prindă în capcana ghearelor lor micul șoarece. Adoram să te văd suferindă, să-ți văd privirea slabă și neputincioasă atunci când îți frângeam degetele în palmele mele puternice, ca de animal al pădurii.

Paradox pierdut al imaginației erai.

Voiam să te uit în mulțime și să fug de tine. Să caut vrăjitoarele să-mi ghicească unde am greșit și cum de am ajuns să-mi reneg cea mai esențială parte a inimii mele: iubirea. În patru scânduri de metal, de fier și oțel să te închid și să te trimit la fundul oceanului să dispari. Priveam iubirea altora și o lacrimă mi se scurgea pe chipul meu cicatrizat de unghiile tale diabolice. Mă ustureau până în vene, ca o bacterie, ca o rană infectată și uitată. Mirosea a iz de balt locul în care ai leșinat neputincioasă, și mi-a făcut semn să încalec. Nu a durat mult până la iaz. Îți auzeam inima bătând în venele mele și nu credeam că acest lucru e cu putință. Nu am făcut nici un jurământ de sânge, nicio vrajă nu m-a atins, dar totuși...

“Paradox pierdut al imaginației erai. Voiam să te uit în mulțime și să fug de tine.”

Ai pierdut lupta cu tine însăși. Te-ai rezemat de copacul meu preferat și după puțin timp, am văzut cum te-ai ridicat și cum ai venit spre mine și m-ai îmbrățișat. Absenteismul nostru s-a contopit, iar eu te-am găsit așa cum te știam când te-am pierdut. Când m-ai pierdut...

Îți mai amintești ce mi-ai zis după accident? Că vii după mine... În final ne-am regăsit în absolutul comun al existenței.

text:Alexandra Diaconita

Cuvinte în pijama roz.

HIMMEL.

Luni

*moarte hidrargiră caramelizată
în celule.*

Primul pas

*dar nu te mai iubesc. Măreție
în timp ce glazura se transformă în
sânge.*

*Oamenii sunt fericiți,
au mâncat silă ca să poată provoca
accidente.*

*Nebunia este citoplasmă. Ne
scăldăm
totul este decent și al naibii de dulce
până la urmă.*

*Marti s-au împletit vene cu
jeleuri în formă de șarpe
vecina de la etajul șapte a purtat o
coroniță nouă la școală. I-a sprijinit
inima*

*Părea o doamnă din înalta soci-
etate cu mersul ei de himeră cu studii
incomplete. Bon matin
soartă pecetluită cu substanțe nocive
se conservă neuroni în formol.*

*Trece mai repede timpul
dinți mângâiați cu sânge*

*Acoperire top-secret cu mem-
brană 100% calitate superioară.
Toropite anesteziate
strălucire garantată*

*Se înlocuiește Colgate cu sevă
brută și elaborată. Tipic (tocmeală)
Se insistă asupra gurii. Cioplire pe
versuri*

*„Because the night belongs to
lovers,*

*Because the night belongs to us.”
amalgam de ironie și mulțumire*

*Buze perfecte
unghi de 45 de grade și cuvinte rotun-
jite. Ca-n franțuzește*

*Nous aimons era parcă joi
vineri*

*Toți pleacă spre măcelăria din
colț. Moartea face autostopul pe-o
bucată de lemn putred*

cum e viața

CUVINTE

carne

DE OM

Himmel

pijama roz

Naivitati

*În dimineța asta răcoroasă
am să te văd pentru prima oară.
Golașă,
fragilă,
cu zâmbet de copilă,
ai să-mi spui povestea lui odată,
și-ai să-mi descrii cu lux de amănunte
cât de frumoasă ar fi fost viața noastră
de ne-am fi cunoscut cu o secundă mai devreme...
Iar eu o să tac
privind în gol cum Timpul,
Căpcăunul,
mi-a mai înfulecat o viață,
și m-a aruncat
în groapa de la capătul pământului,
dezvelindu-și colții găunoși în care stă înfășurat
chipul tău nevinovat.
Am să mă nasc din nou
și iar am să te caut
prin mărăcini și ape noroioase, prin păsări și angoase,
și iar am să fiu trist,
și iar am să te pierd,
și-o să rămân doar cu poveștile tale
despre cât de frumoasă ar fi fost viața noastră
de ne-am fi cunoscut cu o secundă mai devreme..*

Bele două

Vocale.

Să o țin de mână, să mă îndrăgostesc de mâna ei.
Să mă joc cu degetele ei și să i le sărut.
Să-i mângâi palma.
Să o privesc.
Să mă uit în ochii ei fără să zic nimic, așteptând să zâmbească.
Să-i fac ceai.
Să stăm întinși în pat, ascultând muzică bună.
Să mâncăm ciocolată.
Să-i simt capul rezemându-se de mine.
Să râdem.
Să fim la început și să simțim în tot corpul când ne atingem, accidental, coatele.
Să stăm la o masă și să ne ținem picioarele lipite.
Să tăcem și să ne ascultăm în liniște.
Să o iau în brațe.
Să mă joc în părul ei.
Să-i spun că e frumoasă.
Să-mi adoarmă în brațe, să-mi amorțească mâna și să nu vreau să mă mișc doar ca s-o mai țin.
S-o sărut încet, știind că, pentru un sărut, am tot timpul din lume.
Să-i povestesc despre aventurile mele din copilărie.
Să ascult poveștile ei. Să-i mângâi obrajii.
Să ne fie rușine. Să mâncăm împreună.
Să facem glume unul pe seama celuilalt.
Să ne plimbăm cu autobuzul.
Să ne dăm întâlnire în Cora.
Să dansăm pe La Vie en Rose.
Să se agațe de gâtul meu.
Să se înfășoare în jurul brațului meu.
Să mă strângă de mână.
Să-i spun secretul semaforului din intersecția de la facultate.
Să rămânem fără bani.
Să-i văd camera.
Să-și pună picioarele în poala mea.
Să mă trezesc lângă ea.
Să stăm o noapte întreagă de taină.
Să bem vin bun. Să-i mângâi trupul.
Să-i miros gâtul. Să-i ascult inima bătând.
Să se îmbrace în cămașa mea.
Să-i gătesc.
Să gătim.
Să-i arăt ce păstrez în cutiuțele mele.

S-o cred.

VREDNICIA PIETREI

DE A SE SIMȚI OM

N-am să știu niciodată dacă timpul ăsta e real. N-am să vreau să-mi depun jurământul în fața unor cifre și a unor unități de măsură. Dacă ar fi să aleg între manifest și spălare circumvoluționară, mai bine m-aș transforma în piatră. Și dacă aș fi sediment, nu aș mai ști sentimentul clipei care trece. Aș cunoaște șederea, ba chiar aș adora-o. M-aș metamorfoza și m-aș preschimba în piatră călătoare pe un râu de munte, pe care numai liniștea l-ar înțelege. Apoi m-aș așeza în patul meu de albie și mi-aș trăi viața într-o istorie deplină în care ar nu ar conta ce-am făcut, pentru că, până la urmă, aș fi doar o piatră. Ar fi ca o viață de om și experiența asta, doar că nu aș mai sta atâta să măsoz ușorul și greul. L-aș fi lăsat pe Sisif să creeze absurdul prin mine, dar nu aș fi știut povara Muntelui. M-aș fi strălucit pe o potecă de pădure ca să mă poarte, din mână în mână, cel mai îngândurat om de pe Pământ. El și-ar fi făcut mintea să tacă, însă eu m-aș fi simțit la fel. Ah, și i-aș fi ținut piciorul drumețului când oboseala i-ar fi sfârșit răbdarea. Și ce multă piatră aș fi fost la un loc dacă n-aș fi fost om!

(Pauză de piatră.)

Nu-mi convine ce s-a întâmplat. De unde atâta ire într-o piatră, mă întreb? Ce ne mai rămâne nouă dacă visul pietrei e atât de măreț? Mintea se bolovănește ca să intre în peșteră și să închidă becurile. Se crede toată litosfera la un loc. Câtă îndrăzneală.

„Mai bine mă șlefuiesc singur”, zise frul de praf. „Nu vreau să creadă nimeni că n-am încercat să zbor de unul singur. O să mă întorc acolo sus, chiar pe puntea Carului Mic! Nici n-or să știe de câte nemuriri am plecat de sub paturile lor goale!”

M-am hotărât că „da” și l-am evacuat pe „nu”, cu bolovaniile lui cu tot. Ca să nu-mi mai vină dorul gândului de piatră, las aici micul îndreptar pentru omul care a uitat cât de minunat este să simți.

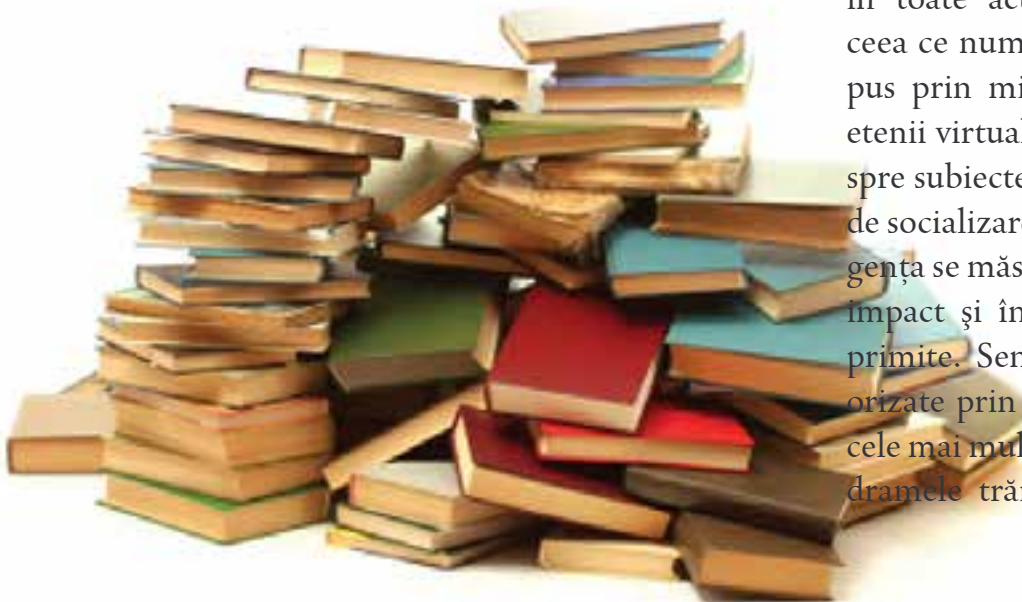

Despre importanța lecturii

Mircea Eliade susținea că „lectura și-ar regăsi funcția ei primordială, magică, de a stabili contactul dintre om și cosmos, de a aminti memoriei scurte și limitate a omului o vastă experiență colectivă”. Așadar „a citi” poate fi sinonim cu a restabili legătura profundă cu lucrurile. Cunoașterea de sine nu este posibilă decât în măsura în care reușim să înțelegem lumea noastră interioară, dar și realitățile care ne înconjoară. Acest lucru nu se poate realiza fără lectură, cărțile reprezentând ele însele lumi și realități. Horia-Roman Patapievici afirma în vara anului trecut, în cadrul unei conferințe, că lectura poate fi considerată o „celebrare a vieții”,

lectura poate fi considerată o „celebrare a vieții”, cartea având rolul de „a ne restitui umanității noastre”.

cartea având rolul de „a ne restitui umanității noastre”. Cu alte cuvinte, lectura este cea care redă insului ceea ce lumea modernă i-a răpit: timpul, sentimentele autentice, puritatea primordială. Dacă lectura își găsește locul meritat în adolescență și în copilărie, atunci pericolul pierderii identității este mai îndepărtat. Am învățat în timp că literatura poate fi o modalitate de salvare în fața tăvălugului informațional specific vremurilor pe care le trăim. Acaparați de internet și de jocurile pe calculator ne-am putea rătăci de noi înșine, ne-am putea pierde într-o lume virtuală concepută să ne absoarbă toate emoțiile și să vină în întâmpinarea tuturor dorințelor noastre imediate. În asemenea condiții, imaginarul nostru se rezumă la o lume construită de alții care va fi identică pentru toți aceia care o acceptă. Diferența este făcută în acest caz de ceea ce încă ne mai poate oferi lectura. Suntem ghidați în toate acțiunile importante de ceea ce numim „mersul lumii” impus prin mijloacele amintite. Prietenii virtuali au discuții online despre subiecte în vogă de pe siteurile de socializare. Aptitudinile și inteligența se măsoară aici în postările de impact și în numărul aprecierilor primite. Sentimentele sunt exteriozitate prin imagini sterile care de cele mai multe ori nu au legătură cu dramele trăite de internații care

doresc să își afirme public personalitatea, dar nu reușesc, de fapt, decât să semene tot mai mult cu prietenii lor virtuali. Într-un asemenea context debusolant, lectura este tot mai necesară pentru că doar așa putem vorbi despre o dezvoltare a imaginarului personal, de o regăsire a sinelui profund. Andrei Pleșu scria că „tipul uman pentru care cititul, cultura, dezbateră intelectuală au preț și relevanță nu e în atenția publică, nu se manifestă, nu iese la rampă. Și nu e încurajat să o facă. Modelele societății românești de azi nu fac parte din această specie. De aceea, cei care se ocupă cu dulcea zăbavă a lecturii, pasionații de texte și de viață spirituală trăiesc discret, în cercuri restrânse, lipsite de vizibilitate și prestigiu. Ei există, dar în penumbră”. Și asta pentru că lectura este până la urmă o experiență personală, intimă care transformă și definește, nu doar la nivel intelectual, ci și la nivel emoțional. Prin urmare, cititul ne apropie în mod real de ceea ce înseamnă omul în adevăratul sens al cuvântului.

text: Alexandru Ovidiu Vintilă

Poem

P

e cer

*trupul moale al unui singur nor
pe urmă o dără însângerată de
lumină*

și zorii unei zile obișnuite

*dar e atâta liniște
e o mireasmă subțire și oarbă*

ca o linie melodică tot mai abruptă

*dar dacă ar fi să vorbim despre toate
lucrurile utile despre golul deplin
care*

ne închide într-un cerc despre ploaia

*măruntă
a unor vorbe dinadins*

*când oscilația pendulului îți
adâncește privirea
într-o rutină pur și simplu*

*de la halucinantul dans al focului și
până la
apele alunecoase ale sângelui*

*iată cum trec anotimpurile
propozițiile dense și inegale*

text: Alexandru Ovidiu Vintilă

CRONICARUL UNIVERSULUI

[...] S e lăsă pe spate în scaunul de paie artificiale și trase adânc în piept o gură de aer reciclat. Locuia într-o cameră modestă, cu diametrul de 4 metri, utilată cu un dom demn de poveștile ancestrale...Erau proiecții primitive, vieți private de tehnologie, de siguranță, sau conștiință universală. Ca niște șobolani închiși, timp de câteva milioane de ani, într-un laborator gigantic de mărimea M, orbitând în jurul unei stele galbene. Vedea frânturi, tinerețe, moarte, băutură, sex, marile mistere asociate raselor primitive despre care se știa atât de puțin...

Era antropolog. Singuratic, izolat în domul său de eoni, păstra contactul cu exteriorul doar prin proiecțiile astrale. În afara timpului, spațiul capătă noi sensuri, valențe subtile iar mintea, darul divin cu care Dumnezeu a pornit revoluția schimbării, reprezintă elementul de coeziune a întregii creații primare.

Lumânarea, făcută dintr-o substanță văskoasă, emana mirosuri ciudate, un-eori neplăcute, însă de cele mai multe ori absolut fascinante. Mirosea a fân, a primăvară, a dulceață și cafea, a apus și răsărit, a nou născut și vin proaspăt, a canabis, a urlete de lupi... Infinitatea imaginației constituia în cele din urmă siguranța libertății absolute a creației desăvârșite.

Absolut orice informație sau nuanță subtilă erau păstrate în memoria universală. Până și cel mai mic firicel de praf se dizolva într-o viziune aparte iar gândul, unitatea de măsură absolută, îl însuflețea și proiecta într-un spectru absolut întreaga istorie a microcosmosului aferent.

Liniștea desăvârșită domnea peste zările împetrișate. Privirea lui putea străbate oricare dintre cele 12 dimensiuni, iar asta îl făcea să se simtă bine. Era Cronicarul Universului, ființă mitică însă foarte apropiată creatorului. A fost prima creație a Lui, Cuvântul, despre care se vorbește în evanghelii, și de-atunci apropiat sfătuitor al Absolutului. A asistat la nașterea Planului Material și marea sa mândrie o reprezintă radiațiile, o idee pe care-a sculptat-o într-o seară în timp ce savura un apus pe o planetă cu doi sori. Atunci s-a gândit ca n-ar fi rău să existe un element de interde-

“E relaxat, lăsându-și mintea să cutreiere galaxiile și clusterelor neuronale. E creator desăvârșit, Cronicarul Universului”

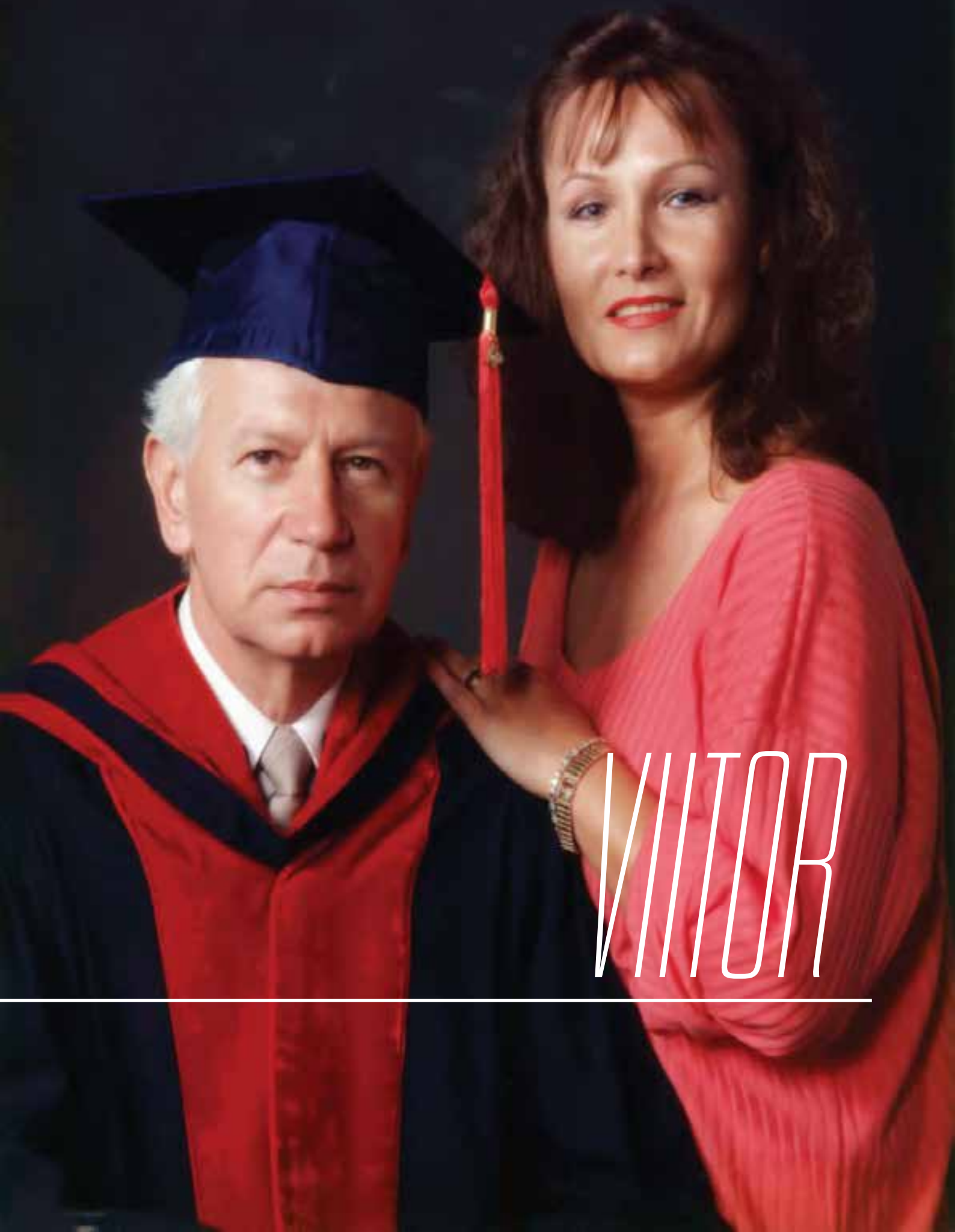
pendență între toate corpurile solide, materiale sau spirituale. O metodă intimă de comunicare între orice particulă din multiversul pluri-infinit. Dumnezeu a fost încântat de idee și i-a oferit privilegiul de a-i da singur formă și viață.

Se opri din reverie și-și mai aprinse o țigară. Adora felul în care transmutarea energiei, încă proaspăt impregnată în aer, îi inunda plămânii, stimulându-i glandele pineale. Hormonii erau eliberați instantaneu, întregul corp fiindu-i asaltat de fiori electrici îndopați cu endorfină. A fost Zeu, Plantă, tânăr copil, Soare, Libelulă, Lumină și câte și mai câte...Momentan e un copil, dacă are 25 de ani, stă întins în pat scriind într-o agendă sau citind dintr-o carte ce încă nu a fost publicată și-și descoperă o noua dimensiune a conștiinței. Nu a fost pe deplin convins ca acest moment va veni vreodată, cu toate ca atunci când a auzit despre toate acestea un fior i-a străpuns ființa aproape paralizându-l. Iată-l în sfârșit ajuns în pragul revoluției spirituale. E relaxat, lăsându-și mintea să cutreiere galaxiile și clusterelor neuronale. E creator desăvârșit, Cronicarul Universului. Foarte curând își va găsi o slujbă, își va aminti programarea, își va cumpăra o chitară strașnică, se va îndrăgosti, va termina facultatea și se va bucura de acest film minunat, intens și imprezvizibil. Acum se va duce să fumeze o țigară, după care va reciti tot ceea ce a spus și va zâmbi împreună cu imaginația bogată, frumoasă

MEMENTO MORI

N GÂND ÎNAPOI CĂTRE

VITOR

Am venit în lumea pământeană pe 8 Septembrie 1937 din părinții Victoria și Adrian Popescu, în casa vecină cu a lui Ion Creanga, pe ulița Rădășenilor. Tatăl, fiu de tâmplar, absolvent al Facultății de Drept din Iași, practica dreptul la Tribunalul Fălticeni. Mama, profesoară la Gimnaziul de Fete din oraș. Prima parte a copilăriei a fost fericită, familia cumpărând casa cu numărul 12 Cuza Vodă. Grădina casei părea nesfârșită, plină de flori și pomi fructiferi. Iarba înaltă, mătăsoasă, în care mă tăvăleam, în zumzetul albinelor, odihnindu-mi ochii în albastrul cerului. Era locul preferat de joacă, fără griji, al omulețului în devenire. Nu peste multă vreme, vicisitudinile războiului și-au pus amprenta și asupra familiei mele, care, între timp, se mărise prin apariția pe lume a fratelui meu, Paul Adrian. Ne-am refugiat din fața hoardelor invadatoare pentru câțiva ani, la Blaj și București, în timp ce tatăl meu lupta în armata română la cotul Donului. Lipsurile și tristețea și-au întins aripile și asupra noastră. Una din surorile mamei, Maria Macarescu, de asemeni profesoară, s-a alăturat familiei, în lipsa tatălui plecat. Au fost ani grei pentru toți, între 1943 și 1947 părinții, făcând față cu greu vicisitudinilor vremurilor. Anii preșcolari și ai cursului primar au fost primii ani de contact cu cartea și dragostea de învățatură. Figura luminoasă, dar severă, a învățătorului iubit, "Domnul Gherasim" mă va urma mulți ani în cariera mea viitoare. Atunci am învățat legătura cu pământul, copacii și iarba, dar și cu învățăturile cărților. Creangă, Sadoveanu, Eminescu, Alecsandri, Coșbuc... se instalaseră pentru totdeauna în subconștient, pregătind calea și foamea pentru știință.

Am continuat cursul școlar secundar și cel liceal la Liceul Nicu Gane. Fiecare an era marcat de vârsta copilăriei către adolescență și de îmbinarea dragostei de învățatură cu obligațiile liceale. Cu multă nostalgie mi-aduc aminte de jocul cu prietenii din vecini, de după școală, alergatul și ascunsul în iarba înaltă și mirositoare a grădinilor fără sfârșit din străzile Cuza Vodă, Boian și Rădășeni. Furatul de cireșe și nuci erau aventurile tănuite, pe înserat. Iarna, săniușul și schiatul pe aceleași coclauri, erau pline de freamăt și risc, printre căruțele cu cai ale târgoveților. Mai târziu, în anii adolescenței, plimbările romantice de seară, mână în mână cu aleasa inimii, colega de liceu, făcând planuri de viitor. Am absolvit liceul cu zece clase, după "modelul sovietic", în 1953, bucurându-mă de instruirea și supravegherea unor profesori iluștri ca Eugenia Scripcaru, Aurel Stino, Vasile Popa, C. Ilieș, Maria Macarescu. Le-am păstrat memoria sfântă de-a lungul anilor, ca mentori a ceea ce am devenit mai târziu. În 1954 am fost admis la Facultatea de Medicină a Institutului de Medicină și Farmacie "Carol Davila" din București. Viața s-a schimbat radical, ziua nefiind destul de lungă pentru cursurile preclinice și clinice, nopțile nesfârșit de lungi în biblioteca facultății. În anul trei am obținut postul de Extern prin concurs, iar în anul cinci, acela de Intern prin concurs al Spitalelor Clinice din București. Acestea mi-au deschis viitorul. Aici am îndrăgit chirurgia. Afinitatea și pasiunea către știința chirurgiei, de fapt, s-a arătat devreme, în cursul facultății petrecându-mi existența din stagiile chirurgicale în jurul

sălilor de operații și la patul celor în suferință. Cu timpul, se terminaseră relațiile romantice și plăcerile "ceaiurilor" studentești. Din șase stagii ca intern, care durau câte șase luni, schimbând cu alți colegi, eu am făcut cinci stagii la Clinica de Chirurgie a Spitalului de Urgență Floreasca, singurul din țară cu acest profil, la acea dată. Aici, "ținând retractorul chirurgical" și "instrumentând" asistam până la istovire pe marii maeștri ai chirurgiei aflați atunci în acea clinică: V. Carp, P. Bors, C. Constantinescu, A. Calalb, E. Papahagi, C. Petrescu, M. Ciurel. De la ei am învățat alfabetul chirurgiei, dragostea și compasiunea pentru bolnav, cât și satisfacția unei vieți salvate. Devotamentul către alinarea suferinței umane a devenit motivul existenței mele din zilele acelea și până astăzi.

La sfârșitul celor trei ani ca intern am fost repartizat în provincie, ca stagiar de chirurgie. Curând după aceea, încercând să revin în București prin participarea la "concurșurile" de ocupare a unui post în învățământul universitar, am înțeles impactul negativ reprezentat de "Dosarul meu de Cadre": Tatăl meu, ca jurist și fost viceprimar al Fălticenilor sub guvernul Cuza-Goga, iar Mama, identificată ca votant împotriva comuniștilor la alegerile din 1947. Din această cauză și pentru a ameliora "originea nesănătoasă" pe care o aveam, am optat, în 1964, pentru postul de stagiar în chirurgie la unul dintre șantierelor muncitorești, și anume la Hidrocentrala Corbeni, Argeș. La sfârșit de săptămână, cand nu eram de gardă, reveneam în București, unde mă refugiam în Biblioteca Academiei. Aici mă pregăteam în vederea unui eventual concurs pentru ocuparea unui post de Preparator la Facultatea de Medicină. Prilejul s-a ivit în 1964 prin scoaterea la "concurs" a unui post la Prof. Burghel, urologie, Spitalul Panduri. Bineînțeles, în ciuda unui scor foarte bun, nu am luat poziția. A fost acordată, așa cum era de așteptat, unui fost coleg de an, admis în Facultatea de Medicină fără examen, cu "școala muncitorească", lider comunist în perioada studenției. Ulterior, acesta a urcat repede pe treptele "academice" ajungând în vârful Societății Române de Chirurgie, după decesul profesorului Cuti Juvara, în jurul anilor 1975. După pierderea acestui "concurs" am aflat că nefiind "membru de Partid" nu voi avea nicio șansă la viitoarele încercări. De obicei o singura poziție, și numai în învățământul universitar, era scoasă la concurs. În iarna lui 1964 am reușit cu sprijinul pacienților mei ce ocupau funcții în

La ora 12:30 prezentam Profesorului materialele didactice ale cursului cu studenții care se ținea de trei ori pe săptămână, la ora 13. După-amiaza la ora 17 urma contra-vizita, la cazurile operate, iar la fiecare trei zile, garda de 36 de ore. Era o imensă cazuistică chirurgicală, cu cea mai dificilă patologie, venită din toată Țara.

aparatul local de Partid și de Stat, să fiu acceptat în rândurile membrilor Partidului Comunist.

În 1965, neașteptat, s-au scos la "concurs" două posturi de Preparator la IMF București: unul la Clinica de Chirurgie a Spitalului Grivița, Prof. Ion Făgărășanu, și al doilea, cel mai râvnit, la Clinica de Chirurgie a Spitalului de Urgență, Floreasca, Prof. Ion Turai, unde îmi petrecusem anii de internat. Deși se cunoșteau dinainte de "concurs" numele celor care vor ocupa aceste poziții – bineînțeles, aceleași odrasle ale atotputernicilor din aparatele de Partid și de Stat - cu sprijinul Celui de Sus, am obținut un scor atât de mare la proba scrisă ("Anatomia Clinică a Rinichiului"), încât nu am mai putut fi înlăturat. Întrucât aceia pentru care se scosese posturile se "calificaseră", chiar dacă aveau medii mai mici decât ale mele, s-a creat pentru mine un post suplimentar de Preparator IMF în Clinica de Chirurgie de Urgență, Floreasca. Această neașteptată, dar mult sperată oportunitate mi-a deschis viitorul. În 1966 am revenit în Clinica Spitalului de Urgență, unde am activat până la plecarea din Țară, în 1978. Au fost ani fericiți, productivi, în care m-am format ca chirurg și cercetător științific. Activitățile erau zilnic aceleași: dimineața vizita cu Profesorul, urmate de operații, asistându-l pe acesta la bolnavii lui, cât și în cazurile interesante. La ora 12:30 prezentam Profesorului materialele didactice ale

cursului cu studenții care se ținea de trei ori pe săptămână, la ora 13. După-amiaza la ora 17 urma contra-vizita, la cazurile operate, iar la fiecare trei zile, garda de 36 de ore. Era o imensă cazuistică chirurgicală, cu cea mai dificilă patologie, venită din toată Țara. Epuizat fizic după asemenea gărzi, în care se numărau mai întotdeauna peste 15 cazuri / 24 ore, toate urgențe chirurgicale abdominale și toracice, politraumatisme, etc. aveam câteva ore de somn și iarăși o luam de la început. Era tinerețea care nu simțea oboseala fizică, îmbătută de dorința acumulării de cât mai multă experiență clinică și de îndemânare chirurgicală. Așa au trecut anii, avansând treptat în ierarhia academică.

În 1967, când în lumea științifică internațională începuseră experimentele în vederea transplantării de organe, Profesorul Turai mi-a încredințat ca temă de cercetare în vederea obținerii titlului de Doctor în Științe Medicale, - titlu academic reînființat după instalarea Statului Comunist - "Cercetări experimentale în Transplantul de Ficat cu aplicativitate în clinica umană". Era o sarcină monumentală având în vedere paupertatea de date venite din vest. De altfel, și acolo era la începuturile ei. Se conturau două mari centre: unul în Marea Britanie, condus de Prof. Calne și celălalt, în SUA, la Clinica de Chirurgie a Prof. Thomas Starzl, din Pittsburg, Pennsylvania. Datele ce parveneau în Țară erau frugale și cenzurate de Stat. Rușii începuseră și ei, mai ales în transplantul renal, care era mai fezabil la acea dată. Pentru noi, cercetarea experimentală era foarte dificilă din cauza lipsei de acces la informațiile internaționale, lipsei totală de posibilitate a unor schimburi de experiență cu centrele de cercetare științifică din afara lagărului comunist și, mai ales, datorită lipsei de fonduri necesare unui program de asemenea anvergură. Biblioteca Academiei dădea acces la câteva reviste de specialitate din lumea științifică vestică.

Am început plin de entuziasm, în naivitatea mea bine intenționată, în micul laborator de chirurgie experimentală din curtea de atunci a Spitalului de Urgență. Curând,

entuziasmul s-a risipit în fața realităților. Eram singur în fața unui proiect monumental pentru mine, fără prea multe informații și, mai ales, fără resurse materiale. Eram însă încrezător în energia mea constituțională. Au urmat câțiva ani grei, în care, bazat pe sumarele cunoștințe în subiect, am creat și ansamblat un aparat care să mențină în viață ficatul recoltat chirurgical, pe o durată de opt ore, timp necesar reimplantării funcționale în alt organism viu. Cu ajutorul unor oameni influenți, foști pacienți, al caror nume mi-amintesc cu recunoștință : Gheorghe Caranfil (fost Ministru la Chimie), Ion Tudose (fost Ministru la Construcții Industriale), etc., s-a ansamblat un sistem de conservare al organelor în vederea transplantării bazat pe perfuzia continuă într-un sistem extracorporal, în mediu de oxigenare hiperbarică și refrigerare. Aparatul a fost patentat de Oficiul Român de Invenții în anul 1973. Teza de Doctorat în Științe Medicale, a cărei finalizare a necesitat șapte ani, a documentat menținerea viabilă a ficatului de animal, timp de opt ore.

În toți acești ani am continuat activitatea chirurgicală și academică în Spitalul de Urgență Floreasca din București. Frustat peste limite de lipsa de suport pentru cercetarea științifică din partea autorităților comuniste am încercat plecarea din Țară. Cererea de plecare la studii în străinătate mi-a fost refuzată de mai multe ori, pe motivul lipsei de încredere că mă voi reîntoarce în Țară. În acest context, contemplam posibilitatea unei plecări legale sau ilegale. În 1969, printr-un pacient străin operat de mine, am trimis o scrisoare către prof. Thomas Starzl, șeful Centrului de Transplant Hepatic de pe lângă Școala de Medicină, Universitatea din Denver, Colorado, SUA, cerând acordarea unei burse de studii. Răspunsul - pozitiv, a fost, desigur, interceptat de securitatea română și predat șefului meu, Prof. I Turai. Cu toate că la vremea aceea eram considerat de acesta ca un colaborator util și apropiat, furia acestuia nu a întârziat să se arate de îndată ce a primit documentul prin care eram acceptat în "fellowship" pe o durată de un an. Pe tonul cel mai advers posibil Profesorul mi-a comunicat că nu voi mai putea pleca din Țară

niciodată. A urmat resemnarea și îndărătnicia de a termina teza de Doctorat în Țară, în orice condiții. Decesul neașteptat al profesorului Turai în 1971 mi-a redeschis intenția de a părăsi ilegal Țara.

Prilejul a apărut odată cu necesitatea unei intervenții chirurgicale a Primului Ministru de atunci, Ion Gheorghe Maurer. Din echipa operatorie au făcut parte Acad.

Prof. Th. Burghel, secundat de noul meu șef al Clinicii de Chirurgie de Urgență, Prof. Emil Papahagi. Am fost cooptat în echipa chirurgicală de acesta, ca asistent instrumental. Operația, minimă, de altfel, a fost un succes și răsplata nu s-a lăsat întârziată: un pașaport de excursie în Ungaria, țară socialistă la acea vreme, dar cu graniță spre Austria mult mai "deschisă". Am plecat singur către Budapesta, la volanul autoturismului meu de atunci, un Renault 10. Aranjasem ca vizita mea în Ungaria să coincidă cu unul dintre turneele artistice a Corului de Cameră "Madrigal", în care viitoarea mea soție era solistă. Convenisem la o posibilă întâlnire, la o anumită dată, în gara din Viena, Austria. În bancheta din spate al autoturismului ascunseseam cu grijă câteva acte de identitate și diplomele de specialitate. Încercarea de trecere a frontierei Ungaria - Austria s-a dovedit însă fără succes, granița fiind împânzită de soldați ruși. Am fost interceptat, arestat și acuzat de tentative de trecerea frauduloasă a frontierei. Mașina mi-a fost demontată piesă cu piesă însă, cu toată sânguința vameșilor, actele mele ascunse nu au fost găsite. Pașaportul mi-a fost confiscat, iar eu am fost escortat în Țară, unde am fost încarcerat în subsolul Ministerului de Interne, așteptând rezultatul investigațiilor Securității. Neavând dovezi majore, am fost eliberat pe cauțiune la intervenția Prof. E. Papahagi, foarte bine cotate la acea vreme de către autoritățile comuniste. Am fost trecut "pe linia moartă" în posibilitățile de avansare pe linia universitară. Am primit "votul de blam" pe linie de Partid, dar am fost lăsat să lucrez în continuare în Clinica de Chirurgie a Spitalului de Urgență. Am înțeles că trebuia găsită o altă modalitate de a pleca din Țară. Între timp, mi-am con-

tinuat activitatea clinică și de cercetare, așa cum se putea. Trebuia să dovedesc că am renunțat la ideea plecării. M-am recăsătorit, după un divorț anterior, datorat informațiilor primite prin relațiile mele, precum că fostă mea soție informase Securitatea asupra adevăratelor mele intenții. Din nefericire, datorită cunoscutei mele disloialități față de politica autorităților comuniste, noii mele soții i s-a ridicat pașaportul permanent, ea însăși fiind exclusă din viitoarele turnee artistice în străinătate... Au urmat câțiva ani în care am încercat să dovedesc că am abandonat intenția de a părăsi Țara. S-a născut fetița mea Ileana, am construit o casă personală în Vatra Luminoasă din București, am lărgit sfera de relații între suspușii Puterii. Cu toate vicisitudinile, am continuat cercetarea științifică în legătură cu prezervarea ficatului în vederea transplantării, folosind aparatura patentată de mine. Teza de Doctorat în Științele Medicale, prezentată la IMF București în 1974 a fost un succes. A urmat confirmarea de Medic Primar Chirurg și avansarea pe linie didactică universitară. Între timp, încă un "pas înapoi": șeful meu de clinică, prof dr. Emil Papahagi, propus ca Ministru la Sănătate și a cărui apropiat colaborator eram, a defectat neașteptat în Germania. Erau anii 1976 - 1977, ani în care poporul suferea din ce în ce mai mult rigorile absolutiste ale regimului comunist. Condițiile de viață erau din ce în ce mai dificile. În 1976 soției mele i s-a aprobat plecarea într-un turneu artistic în Turcia, însoțind vizita oficială a Tovarășului Nicolae Ceaușescu. Era o dovadă de mare încredere. Am înțeles că, în viitorul apropiat, se va ivi o altă oportunitate pentru ea de a rămâne în străinătate, sperând în "reîntregirea familiei" înafara Țării. Într-adevăr, în iunie 1977 soția mea, Mariana, atunci gravidă în cinci săptămâni, sarcină nedetectată de autorități, a defectat în Italia, conform înțelegerii noastre prelabile. Ce a urmat este greu de descris în cuvinte. Eu, soțul "abandonat", rămas acasă cu un copil de trei ani, eram în atenția tuturor organelor "de resort". Urmărit în permanență, la clinică întinzându-mi-se tot felul de curse pentru a intercepta o comunicare cu soția mea "trădătoare". Întebuițam mijloace de

neimaginat ca să-i pot transmite noutăți și ceva bani pentru existență. Fetița noastră, Ileana, rămasă cu mine în Țară, a acceptat cu greu lipsa mamei, treptat și cu dificultate înlocuită de Bunica, mama mea, care nici ea încă nu banuia nimic. Soția mea însă, a suportat dificultăți insurmontabile, urmărită de agenții de Securitate Externă, ascunzându-se în subsolurile diferitelor apartamente din Roma, după ce ceruse "azil politic" la Ambasada Americană. Trăind foarte auster, din puținii bani pe care eu îi puteam transmite pe ascuns din Țară și ajutată de organizații caritabile din Roma a reușit să-și păstreze sarcina. Așteptând viza de intrare în SUA, au trecut 4 - 5 luni, timp în care sarcina părea mult mai avansată decât era calculul obișnuit. Apăruseră semne de anormalitate, probabil din cauza stresului, subnutriției: edeme avansate, hipertensiune arterială, creștere rapidă în greutate. Erau semnele unei preeclampsii care, în lipsa oricărei îngrijiri medicale, deveneau vital amenințătoare. Călătoria spre America devenise prohibitivă pentru agențiile americane care trebuiau să aprobe calatoria cu avionul. Cu intervenții din partea organizațiilor de emigranți, viza de intrare în SUA a fost acordată în ultimul moment. A fost dat să nu se întâmple nimic rău. Ajunsă în New York ea a fost așteptată și preluată de rudele unor foști pacienți de-ai mei, armeni de origine. Fără să mă cunoască pe mine sau pe ea, acești oameni binevoitori, pe care eu îi consider mesageri ai Celui de Sus, i-au acordat îngrijire, protecție și dragoste ca și cum ar fi făcut parte din familia lor. Fără nicio îngrijire medicală, cu o sarcină care părea patologică, s-a prezentat la camera de gardă a New York Hospital, în durerile nașterii. Rezydentul de gardă a asistat nașterea unei fetițe de patru kilograme, cu aspect normal. Intrigat că după evacuarea placentei, abdomenul nu revenise la dimensiunile așteptate, de frica unei rupturi uterine, Rezydentul a cerut asistența urgentă a Șefului de Gardă Obstetricală, care se întâmplase să fie șeful departamentului. Înainte de ajungerea acestuia în asistență, spre stupefacția celor de față, un al doilea făt și-a făcut intrarea pe lume, un băiețel, tot de patru kilograme. Total jenați de lipsa de diagnostic, într-o Țară în care fiecare gravidă este controlată și răs-controlată lunar în cursul unei sarcini normale și știind că este soție de medic rămas ostatic peste ocean, toată îngrijirea medicală, pentru mama și cei doi gemeni, a fost făcută pe gratis. Cei trei "eroi" au fost "adoptați" de comunitatea armeană și îngrijiți cu dragoste. Situația a declanșat o campanie de petiții către Senatul American, audiențe și proteste ale imigranților români în fața Ambasadei Române din Washington D.C. și a clădirii O.N.U din New York.

La șase luni de la nașterea gemenilor pe teritoriul American, eu am fost chemat de Securitate și informat că trebuie să părăsesc imediat Țara. Am abandonat tot ce aveam și am părăsit România cu lacrimi în ochi, lăsând în spate părinții și un frate mai tânăr. Am luat cu mine doar amintirile, dar și aspirațiile neîmplinite ale unei vieți de chirurg. Aveam 41 de ani.

Însoțit de fetița mea Ileana, care avea atunci trei ani, și de trei geamantane permise, am aterizat legal pe aeroportul Fiumicino din Roma pentru următoarele șase luni, așteptând viza de intrare în SUA. Am trăit din ajutoarele primite de la organizațiile locale de emigrație și din puținii bani luați cu mine din Țară. În această perioadă am încercat să mă familiarizez cu examenele de echivalare a Diplomei de Absolvent al Facultății de Medicină din București, obținută cu 17 ani în urmă. La acea vreme mi se părea un lucru imposibil de realizat, fără a vorbi limba engleză și total nefamiliar cu sistemul american de examinare prin "Multiple Choice". Începusem să realizez realitatea emigrației și responsabilitatea mea față de soția și cei trei copii. Întâlnirea cu aceștia pe aeroportul Kennedy în New York este greu de descris în cuvinte. Îmi vedeam noii născuți pentru prima dată, acum în vârstă de 6 luni. Ileana, fetița venită cu mine din Țară își regăsea neîncredătoare mama pierdută, simțindu-se stingheră întâlnindu-și frățiorii noi. Reîntregirea familiei, în sfârșit, se întâmplase.

În primele opt luni am locuit toți în subsolul casei acelorași prieteni armeni, protectori, care ne considerau pe toți parte a familiei. Totul, fără a ne pretinde un ban. Prietenii și cunoștințele lor, deveniseră și prietenii noștri. Aduceau alimente, haine și jucării pentru cei mici, încer-

când să ne facă tranziția la noua existență cât mai puțin traumatizantă. Era greu pentru că mă trezisem brusc într-o altă lume, fără a-i cunoaște limba, cu majore dificultăți materiale și financiare și, mai ales, lipsa activității profesionale pentru un timp incert. După câteva luni, cu ajutorul oferit de Statul American celor doi copii născuți pe teritoriul SUA, am fost capabili să ne mutăm într-un mic apartament, cu un dormitor și o sufragerie, închiriat în Green Point, Queens, nu departe de fostele noastre gazde, la o oră cu metrourile de Manhattan. Cu mobilă sumară luată de pe stradă, abandonată de alții, cu alimente și haine pentru copii aduse de prieteni și cunoscuți, am reușit să ne încadrăm în viața cea nouă. Pentru a ilustra realitatea trăită, astăzi amintită cu tentă umoristică, merită să descriu un episod întâmplat în acea perioadă de tranziție: ... Locuiam pe strada 44, la etajul trei. Într-o după-amiază la sfârșit de săptămână, când școala mea era închisă, trecând pe stradă, aproape de intrarea în blocul în care locuiam, am văzut o comodă din lemn, cu multe sertare, potențial foarte utilă pentru depozitarea lenjeriei copiilor. Am decis să o cărăm în apartament, dar am așteptat înserarea, de teamă că cineva ne-ar fi recunoscut. Am ridicat-o cu greu în micul lift, eu nemai încapând în el, fugind pe scări. Odată ajunși în apartament, ne uitam fericiți la această piesă de mobilă simplă și ieftină, dar care părea să rezolve o parte a necesităților noastre. După masa copiilor, am alergat nerăbdători să deschidem sertarele pentru a le curăța. Însă surpriza nu a întârziat: din primul sertar și din toate celelalte, au sărit pe podea sute de gândaci imenși care au invadat casa. În disperare, comoda a fost dusă imediat în stradă. Foștii proprietari știau de ce...

Cu emoție îmi aduc aminte că în jurul locului unde locuiam am întâlnit foști pacienți sau rude ale foștilor pacienți operați de mine în țară și care mă cunoșteau. Aduceau cuvinte de îmbărbătare și, de multe ori, alimente. Era o solidaritate necesară.

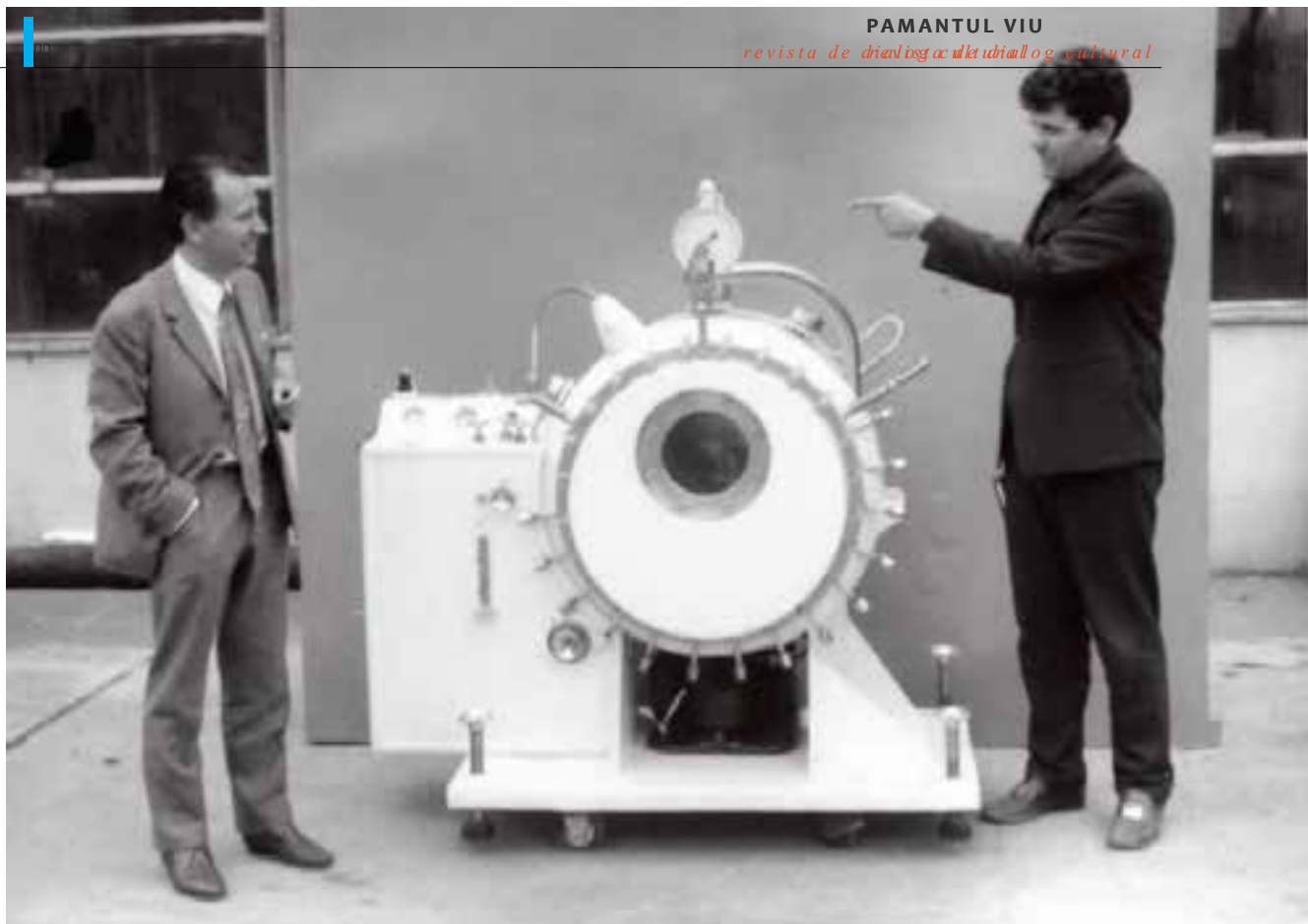
Examenul care se apropia nu părea prea ușor pentru un absolvent al Facultății cu 18 ani în urmă, distantat de noile cunoștințe generale ale medicinei mult scimbate între timp. Eram un chirurg format, cu extensive cunoștințe în specialitate. Examenul de Echivalare a Diplomei de Absolvire a Facultății de Medicină (numit la acea vreme "ECFMG - Educational Commission for Foreign Medical Graduates") era o examinare a cunoștințelor preclinice de anatomie, biochimie, histologie, fiziologie, etc. și a celor clinice de medicină generală, departe de acelea a unui "board" de Chirurgie. Să nu uităm și tipul de medicină "materialist dialectică" de tip sovietic, cu care fusesem obișnuit. A fost un efort substanțial să mă adaptez și la noul tip de examinare scrisă "multiple choice", total diferit de cel European (elaborarea unui subiect medical). Și totul într-o limbă pe care nu o cunoșteam destul pentru a distinge subtilitățile întrebărilor. Era necesară înrolarea într-o școală pregătitoare. Cu ajutorul unui împrumut de la o organizație religioasă numită "Catholic Conference" m-am înrolat într-un curs de șase luni la "Kaplan Institute" din Manhattan. Acolo am întâlnit mulți alți compatrioți care încercau să treacă examenul de o vreme. Au urmat șase luni de ascultat programul 14 ore pe zi, cu căști în urechi, ghicind întrebarea și răspunsurile, doar după câteva cuvinte dintr-o frază. De multe ori adormeam cu capul pe pupitrul, depășit de lipsa de somn. Noaptea târziu, după închiderea școlii și ajungerea acasă, care dura mai mult de trei sferturi de oră, mă refugiam în toaleta de patru metri pătrați a apartamentului, pentru a nu trezi cei trei copilași adormiți între timp de către soția mea. Efortul făcut de aceasta pentru administrarea casei cu resurse financiare foarte limitate a fost nu numai remarcabil, dar și crucial în acea perioadă în care eu mă pregăteam intens, cu emoție, dar cu încredere în Destin, pentru examenele care se apropiau.

Surpriza a venit în ianuarie 1979, imediat după susținerea ECFMG-ului. Trecusem examenul, cu un scor considerabil: 81 față de limita de 75 din întrebările obligatorii. Era un scor foarte bun pentru vârsta mea de atunci, în comparație cu mii de examinați.

Au urmat sute de scrisori trimise spitalelor de pe tot teritoriul SUA, cautând un loc de Rezydent în Chirurgie. Competiția era nemiloasă, indiferent de "supracalificarea" mea după 17 ani de chirurgie academică și cercetare științifică. CV-ul personal alinia 62 de comunicări / publicații științifice și un titlu de Doctorat în Științele Medicale, în general asimilabil cu PhD-ul din vest. Eram laolaltă cu toți imigranții de facultăți de medicină de pe mapamond, cei proveniți din țări de limba engleză având, evident, avantaj. Locurile de rezident valabile pentru laureații străini, erau limitate. Pentru mine, în particular, ocuparea unei poziții salariate era vital: aveam 41 de ani și aveam de întreținut o familie de cinci persoane.

Ca întotdeauna, Îngerul meu Păzitor, pe care L-am simțit aproape în toate situațiile dificile din viață, mi-a venit și de această dată în ajutor, deschizând o porțiță neașteptată. Într-una dintre călătoriile obișnuite cu autobuzul prin N.Y.C, am simțit o mână pe umăr. Era un bărbat tânăr, cumva familiar mie. Mi s-a adresat într-o limbă română perfectă, dar cu accent: "-Scuzați-ma, nu cumva sunteți Dr. Popescu - Fălticeni de la Spitalul de Urgență din București?! V-am fost student." Dr. Saines era Șef Rezydent în Departamentul de Chirurgie New York Hospital. Am coborât din autobuz și am discutat situația în care mă aflam. Două zile mai târziu am fost chemat în audiență de Șeful Clinicii, Prof. Dr. H. Richmann. Cu toate că era evident că nu vorbeam limba engleză în mod curent, după un scurt interviu în care răspundeam mai mult cu "yes" ori "no", bazat pe experiența mea chirurgicală din trecut, am fost admis direct în anul doi de rezidență. Se prabușise cerul peste mine de bucurie: aveam un salariu, și încă unul bun, de 36 de ori mai mult decât bugetul familiar precedent. Ne-am mutat în apartamentele pentru rezidenți, vis-a-vis de Spital, în Brooklin. În sfârșit, intrasem pe făgașul făgăduinței. Desigur, vicisitudinile noului început au evoluat la o altă etapă, de multe ori terminate noaptea "cu lacrimi în ochi". Lipsa limbei engleze curente, comparative cu ceilalți rezidenți, absolvenți americani și străini care o vorbeau perfect, crease un handicap amenințător. Întreaga activitate chirurgicală se baza nu numai intraoperator ci și pe relația directă cu bolnavul sau familia lui, cât și pe contactul telefonic cu chirurgii, cadrele didactice, serviciile auxiliare ale spitalului, etc, etc. Eu înțelegeam înțelesul frazei vorbite recunoscând doar 2 - 3 cuvinte. Supliciu a durat aproape un an, în timp ce luam lecții la o școală de limba engleză. Colegii de rezidență, mai ales cei proveniți din India, Pakistan, invidioși pe accepțiunea mea directă în anul doi, îmi intindeau curse telefonice, pentru a mă discredita. Cu sprijinul îngăduitor al Profesorului, care începuse să mă folosească din ce în ce mai mult, am reușit să rezist. Îmi petreceam majoritatea timpului în sala de operații, fiind "preferatul" prim-asistent al chirurgilor privați. De multe ori eram lăsat să încep sau să termin operația, nemai vorbind de îngrijirile postoperatorii. La sfârșitul anului de chirurgie generală am absolvit cu aprecieri maxime. Atunci trebuia să ne alegem pentru următorii trei ani o specialitate chirurgicală, pentru practica de viitor. Ținând cont de vârsta și de superioritatea pe care o aveam, cunoscând în detaliu chirurgia abdominală, am decis în favoarea practicării chirurgiei ginecologice/oncologice și uroginecologice. Aceasta specialitate lărga gama contactelor directe cu pacienții oferind și o securitate de practică în caz de o potențială incapacitate de a performa chirurgia în viitor. În acest scop trebuia să trec printr-o rezidență de trei ani în Obstetrică și Ginecologie. În 1981 am fost acceptat în Departamentul OB/GYN (Obstetrică și Ginecologie) al Spitalului "Mount Sinai" din Hartford, Connecticut, Prof. Dr. Michael Baggish.

Cu banii obținuți în Țară (5.000 de dolari), în urma vânzării fortuite dinaintea plecării a vilei din București, am cumpărat un automobil vechi pe care l-am folosit eu și familia mea pe toată durata "reșcolarizării" americane. Treptat, salariul meu de rezident a crescut. Soția mea, care absolvise Conservatorul de Muzică din București, secția Canto, era în imposibilitatea de

a-și continua cariera, dedicându-se creșterii copiilor. Se angajase cu jumătate de normă în urma unui curs pregătitor de programator în computer/software pentru a suplimenta venitul familiei. Copiii, acum în vârstă de 3 și 7 ani, erau înrolați în cursurile preșcolare și respectiv primare, acasă erau ajutați și de părinții veniți pe rând din Țară. Erau încă dificultați legate, mai ales, de cazarea familiei, acum în număr de șase persoane. Astăzi îmi aduc aminte de un episod, poate ilar acum, dar atunci de o seriozitate maximă. Era în pragul iernii din 1980. Cu greu găsisem de închiriat un apartament cu trei dormitoare în apropierea spitalului unde lucram. Apartamentul era la etajul unu, într-o casă particulară. Proprietarul locuia la parter, dedesubtul nostru. De menționat că în SUA aceste case sunt construite pe susți-

nerle lemnoasă și nu cu pereți solizi din cărămidă sau beton, ca la noi. Așa că orișice mișcare la etaj era auzită la parter, izolația planșeului de lemn fiind nu tocmai bună. Fiecare membru al familiei noastre avea programul lui cotidian. Eu lucram în spital 10 - 14 ore pe zi, gărzi de 24 de ore, de două ori pe săptămână; soția mea frecventa cursurile programului în computere. Copiii erau aduși acasă de la grădiniță la ora patru după-amiază, fiind supravegheați după aceea, până la venirea părinților, de către mama mea, adusă pentru acest scop din Țară, atunci în vârstă de 83 de ani. Desigur, cei mici alergau prin casă, jucându-se, deranjând liniștea proprietarilor ce locuiau dedesubt... Afară era iarnă friguroasă, copiii nemai putând sta în natură. În plus, mama mea, obisnuită cu iernile geroase din nordul Moldovei, cu greu

tolera căldura excesivă a caloriferelor din apartament. Deschidea ferestruica din baie pentru aerisire, în ciuda admonestrărilor proprietarului că se "irosește căldura". Era surprinsă noaptea, când, pe furiș, deschidea parțial fereastra. Pentru a limita activitatea copiilor mici în casă, biata Bătrână, îi lega pe fiecare de un picior, practic prionindu-i în jurul mesei din sufragerie. Ridicol, crud, dar adevărat. Cu toate încercările de a-i restrânge pe cei mici, în plină iarnă cu zapada de peste un metru, chiar în Ajunul Crăciunului, am primit ordin de la poliție de evacuare silită. Era "dreptul" proprietarului! Nu se găsea nimic de închiriat. Găzduiți temporar într-un spațiu al primăriei orașului, cu ajutorul Spitalului care a "garantat" pentru mine un împrumut la o bancă locală, am fost nevoit să cumpărăm o casă.

Dobânda la împrumut era, la acea vreme, "usurătoare" pentru bugetul nostru limitat: 18%!!! De fapt, a fost cea mai ridicată din ultimii 40 de ani. Am supraviețuit și atunci. Bunul Dumnezeu ne-a ajutat încă o dată, iar copiii s-au bucurat de libertate în grădina spațioasă din jurul casei, localizată imediat în afara orașului.

Un alt episod umoristic din viața celor doi gemeni, copii proveniți dintr-o familie de imigranți care a lăsat un gust amar până și astăzi, când amândoi au obținut titluri postuniversitare. Toți cei trei copii au fost obișnuiți cu limba maternă până la vârsta de trei ani. De altfel, toți ne completam limba engleză la vremea aceea. La admiterea în cursul preșcolar, testul de competență mentală i-a declarat "retardați". Testul consta în ceva asemănător "șotronului" nostru. După instrucțiunile de rigoare în fața grupului de copii, date de instructorul responsabil cu testul, copiii trebuiau să sară pe niște plăcuțe așezate într-o anumită ordine, înainte de a ajunge la punctul final. Cei doi gemeni, fraternali, de altfel, au reacționat diferit. Alexandra și-a luat inima în dinți când i-a venit rândul și a sărit plăcuțele în legea ei, nerespectând regulile. Adrian, purtând la acea vârstă niște ochelari cu lentile groase, serios din fire, nu a răspuns la timpul convenit, observând ce făceau ceilalți copii. La urmă a executat testul, la fel ca ceilalți. La rezultatul testului, în care copiii au fost declarant "inapți medical" soția, în lacrimi, a cerut examinatorului să li se dea copiilor instrucțiunile în limba maternă, română, explicând situația recente emigrații... Desigur, copiii au executat testele corect și au fost admiși cu scuzele de rigoare. Mai târziu, în cursul liceal, ambii au absolvit excelent bacalaureatul în stil European, unul dintre ei cu Diplomă de Onoare și bursier al statului Florida. Toți cei trei copii au absolvit colegiile cu câte 2-3 "majors", Ileana absolvând la "Ivy League University", Georgetown School of Foreign Service and Law, din Washington DC. Astăzi toți cunosc limba maternă, corectându-ne pe noi, cei mai în vârstă, în limba lui Shakespeare.

Timpul a trecut, alte multe (chiar zeci)

de examene draconice au urmat, până ce am fost recunoscut ca egal cu medicii absolvenți americani, cu dreptul deplin la libera practică medicală. Legislația Americană este mult diferită de legislația de echivalare europeană. În ultimul an, ca șef rezident, am avut responsabilitatea activității profesionale a tuturor rezidenților. După absolvire, am fost reținut în Academie ca Assistant Professor și Director al Serviciului Ambulator din "Mount Sinai" Hospital Hartford Connecticut. La puțin timp după aceea, am susținut examene de liberă practică și în alte 5 State Americane: Maine, Virginia, Colorado, Arizona și Florida. Deși am fost întotdeauna atras de cariera academică, datorită nevoilor familiare crescute prin aducerea întregii familii lângă noi, am ales practica chirurgiei în domeniul privat, mutându-ne definitiv în sudul Floridei, în Palm Beach.

În Florida am început de la zero și am ajuns în scurtă vreme la o practică excelentă, căutată de pacienți dinăuntru și din afara statului. Toate, cu sacrificii, dedicații, compasiune față de semenii în suferință. Zilele erau de 14 ore de muncă, nopțile la dispoziția pacienților pentru urgențele postoperatorii, fără weekenduri sau vacanțe, timp de peste 30 de ani. Recunoașterea profesională s-a impus de la sine. În trei ani de la absolvirea rezidențiatului în Obstetrică și Ginecologie, îndeplinind partea obligatorie de cauzistică obstetricală, am trecut examenul de Obstetrică și Ginecologie și am fost recunoscut ca Diplomat al Boardului în Specialitate. În același timp, am fost acceptat ca Diplomat al American Board of Surgery, astăzi fiind "Life Fellow" în ambele. Era recunoașterea activității profesionale de o viață. Foarte puțini medici americani au două specializări chirurgicale, necesitând două rezidențiate diferite. Am practicat timp de peste 30 de ani chirurgia ginecologică, oncologică și uro-ginecologia. Bucurându-mă de admiterea în multe societăți americane și internaționale. În anul 2007 am fost inclus în lista "Top American Surgeons".

De câțiva ani, la vârsta de 73 de ani, m-am retras gradual din activitatea chirurgicală continuând în cercetarea științifică, mai ales în domeniul oncologiei, cu o conotație per-

sonală.

Sunt 37 de ani de la strămutarea mea și a familiei mele pe alt continent, pe care nu am dorit-o, dar în care am fost silit, din cauza nedreptăților impuse de regimul comunist, pe care eu personal nu le-am putut accepta. În toți acești ani dorul de pământul natal m-a rechemat acasă, la Buciumenii pe care i-am vizitat de multe ori. De fiecare dată "mi-am reîncărcat bateriile" respirând mireasma pământului și a florilor crescute peste mormintele părinților și strămoșilor mei. Acolo, lângă Biserița veche din cimitirul Buciumenilor, lângă Dumbrava Minunată a lui Sadoveanu, mi-am așezat locul de veci, gândind cu seninătate la viața ce va să vie. Acolo am adunat toate rămășițele pământești ale familiei mele. Pe pământ, Domnul Dumnezeu mi-a dat tărie, dorința de a fi OM, voința de a învinge, dorința nestrămutată întru ajutorarea celor în suferință, indiferent unde pe acest pământ, dar și legătura nestrămutată cu locurile natale. Domnul mi-a dat multe succese profesionale și bucurii. Am fost binecuvântat cu o familie frumoasă, o soție minunată, devotată, care și-a sacrificat cariera sa pentru casă și familie, adevărat "tovarăș de drum lung", copii buni. Toți, legați prin acele fire nevăzute de pământul strămoșesc, în care toți ne reîntoarcem.

" DOMNUL A DAT, DOMNUL A LUAT, DOMNUL FIE LĂUDAT".

Dr. Dumitru Popescu-Fălticeni
2014, Decembrie 10,
Palm Beach, Florida, SUA

FIZIOLOGIA DURERII. IV Manhood

* *Manhood* (en.) - natura umană,
- vârsta bărbăției,
- virilitate,
- bărbăție, curaj, vitejie.

După modul în care se privesc oamenii într-o cameră (să zicem... într-o crâșmă, spre exemplu), poți să deduci distanțele care se brodesc între ei. Priviri aruncate pe ascuns, nici măcar de tine știute, măsurând distanțele de la tine la altul cu greutatea adecvată, ca și cum asta ar defini culoarea spațiului dintre noi.

Amalia

...într-o liniște mormântală de zaruri aruncate și piese de DOMINO trântite la locul lor... un barman plictisit, ca un luntraș pe un lac pustiu, unde nimeni nu mai trece pe tărâmul de dincolo...

Distanțe măsurate cu inima, fiecare pe altă culoare. Graiuri vorbite pe multe limbi, un pian chinuind neconținut aceleași două clape înalte, alăturate, într-un semiton atât de trist, precum străduțele înguste și umede în Lisabona, răsunând și mirosind doar a fado, într-o voce sfâșiată în lacrimi împărțite tuturor, în egală măsură. Amalia.

Whisky

Trupuri înmormântate separat, des-unite, tulburate până și de ultima fărâmă de estetică, violate până și de ultimul drept – de a fi uman, decăzut, căutător. Privind mereu la tot ceea ce ar putea rezolva această inaccesibilă problemă, de-a nu putea fi decât așa, uman. Țsta este "unu-l" nostru, al omenirii, al fiecăruia dintre noi. Căci unul nu poate fi mai mult

decât unu. Nici măcar în acest stadiu, de fărâcă supremă, de cât-de-uman-se-poate, și – numai uman!, nici măcar nu ne este permis să fim “unu”; se simte încă nevoia delimitării. Este încă nevoie să se traseze granițe în funcție de forme. Încât un trup ar putea fi diferit de un alt trup. Trup îngropat în pământ ud și greu, singur. Nu mai mult ca-n vremea ce când eram copii și făceam baie la curu` gol în râu, noaptea, și-mpărtășeam povești de-amor, cu oamenii cei mai nepotrivți din lume.

Noord

...“să bem whisky, să filosofăm și să plângem. Ca băieții!”
...“pentru bucuria de a-mpărtăși...” așa fi continuat eu în gând; pentru bucuria de a fi împreună, așa zice eu. Nu eram decât super-de-acord cu Hudd în privința modului de-a petrece o noapte de voie bună cu băieții. Poate dându-ne puțin, în glumă, așa, la fete de 16 ani, cu păr ca nisipul și fuste scurte de fetițe; nu puteam fi mai mult decât eram de aceeași părere cu Hudd!

Am purtat o lungă conversație imaginară într-un flesh de secundă, cu el pe această temă. Am rulat geoance* și am învățat puțin “straats-amsterdams”** și am construit împreună piramida “Illuminati” a sistemului social (în care se-ntâmplă să și viețuim) cu toată complexitatea capitalismului mizer, căutându-ne, fiecare, locul în piramidă, căutând parcă acea fisură pe unde (știam noi tainic) am putea rupe lanțul! Am amânat, strict din motive tehnice, să-mpărtășesc locul meu cu gașca pentru că eu eram, tehnic, din cei mai răi dintre toți – sus, în vârf. Așa că am coborât înapoi la locul meu de tălpică și mi-am văzut de treabă. Am lăsat în urmă conversații imaginare pe teme politice-și-mai-mult-decât-atât.

Totuși... e bizar și rar, totodată, cum cineva brutal împlântat în adâncul celui mai jos strat – care susține piramida prin muncă brută – poate avea o viziune foarte clară și lucidă, curată, asupra a tot ceea ce e. Ca și cum ar fi înafara piramidei și ar putea-o observa din orice unghi, perspectivă.

Gândesc că, dacă așa fi avut această conversație acum 15 ani, așa fi înțeleș (căci niciodată nu mi s-a întâmplat asta) care e locul meu și, când așa fi fost mai mare...m-aș fi făcut scriitor.

Solo

...un mușteriu cu o cutie cât o căruță în botul unei biciclete cu motor. Șăpcălia cremulie, ca o plească pe cap. Într-un coffeeshop tăcut, precum străzile tăcute, sub ploaie tăcută... aici se nasc poveștile cele mai povești. Muzica te face să te gândești la micul dejun pe care l-ai putea lua mâine dimineață, dacă ai avea bani să cumperi unt și ouă și dulceață... dacă te-ai trezi, măcar, mâine dimineață... așa că...

deodată a intrat un tip slăbănog și ud, tropăind ploaia de-afară-năuntru, victorios, cu o mână ține un imaginat sceptor!:

“Oamenii mei! Amsterdamezilor!” - a declarat într-o voce cât un claxon, cu un surâș condenscent.

Distanțele s-au măsurat iar, s-au mai schimbat culorile – ca un curcubeu împânzit în noi, mișcându-se agale, vin violet în roșu și-apoi în oranj, fiind împins din spate de o fărâcă de

galben ce, dintr-un verde s-a molcomit în turcoaz.

Și lucrurile s-au reșezat, poveștile au început să curgă, fiecare-n limba ei, precum bucata asta mică de Solo, căreia mi place să-i spun "manhood".

O lume ca de Pixar – un moșuleț ribigit cu nas ascuțit și ochi zâmbitori de algerian, de o duioșie rară, își ia umbrela, ne urează toate cele bune din mers și pleacă să-nfrunte ploaia după o partidă victorioasă (sau nu) de DOMINO.

Miles Davis

Căldura trupurilor călând în spațiul-curcubeu se simte prin oricare din culorile dintre noi. Ploaia e prea rece... până și aroma cafelei e încă rece. Dar trupurile, nu – trupurile ard! Și, ca și cum muzica i-a și simțit, a răsunat leneș: "I Was Born By The River"...

Umbrela – chiar și pe ploia asta – inutilă; doar un accesoriu bine ales în ultimul moment, înainte să ieși din casă. Poate că ai și uitat pentru câteva secunde de ea și ai închis ușa-n urmă; poate că ți-ai adus aminte când mai era încă de-ajuns timp, înainte să răsucești cheia-n yală...

El o vrăjea cu o poveste intimă despre Miles Davis (nu, nu... e vorba doar despre cum ar fi ales el, Miles, să petreacă ultimile momente din viață... răspunsul nu contează, nici nu l-am auzit; am ghicit doar: "cu mâinile pe trompetă, desigur!"); de parcă ei i-ar fi păsat!...

Albi, latino, asiatici, black... arabi, persan, turci... jamaica! Lumea rezervată, aproape rece, amsterdameză, devine deodată caldă, umană, firească, într-o realitate în care lucrurile se-ntâmplă de la sine, unul după altul, fără nicio relație de cauzalitate; deodată lucrurile sunt, pur și simplu. Un gest va duce la următorul, fără să-l gândești măcar, și tot așa, la lucruri minunate, estetice. Aici, la Solo. Aici, cu "huliganii", cu oamenii de pe străzi, cei care se mișcă, cei care fac ceva, mută lucrurile, aleargă! Aici oprim timpul în loc. Aici putem să punem armele deoparte și să fim.

Rogvaiv

...și numerele care se vehiculează în lumea asta, la un nivel destul de vizibil, chiar dacă se vrea a fi camuflat cu prostie... în fine! Așa, numerele astea... nici măcar nu ne putem imagina; ca și cum ai zăbovi pe drum către o stea (cea mai apropiată de Pământ, dacă doriți). E ca și cum ai vrea să străbați distanța asta... nici nu ți-ai pute-o imagina, nici cu toată fantezia tuturor oamenilor deodată! N-ai putea.

...piele fină de doamnă tânără, ca sideful, "Summertime"... agale, și tu te gândești ca pros-tul, cum se schimbă acordul din minor în major, la nemurirea sufletului, cu bărbia îndesată în pumni, fredonând în gând versuri amestecate cu toate conversațiile care se desfășoară de jur împrejur, într-o engleză atât de pestriță. Mai rar se vorbește foarte mult doar engleză aici, la Solo.

O fată nebună cu un parker în mână stă la o masă și scrie de zor! Aerul e deodată înfestat de parfumuri bărbătești, unul peste altul, într-un dulce greu de îndurat. Se mai destind lucrurile cu solo-ul de chitară electrică pe un lunch jazz. "same old, same old" la Solo...

Se pare că băieții pun de o petrecere. Am primit deja un rând, și mi-e teamă să nu se transforme într-o invitație mai serioasă, nu m-aș băga (încă), așa că o să-mi strâng catrafusele și m-oi căra. Arcer! – E ziua lui! Lucky 33! Verde.

Cămașa pe tine – precum fânul uscat pe garduri!

Ploaia a devenit, de vreo trei zile, o stare de spirit și de fapt în Amsterdam. Dar la Solo lucrurile sunt calde, lemnele trosnesc în foc, în miros de mosc, un ibric cu lapte alb dă-n fiert...

...și petrecerea continuă... un meci de table la muchie, ca luptele de cuțitari în Buenos Aires. Așadar, cu cât ne apropiem se tot îngălbenește culoarea aerului între noi, poate îndrăznim chiar să-l facem portocaliu și, dacă am avea baftă, poate c-am mai și întinde coarda, încă puțin, să ne dândim la forma roșului.

stau liniștită pe un colț de bancă, cum îndesăm noi lemnul ăsta, ca niște crâșmari. Ca bărbății...

(Solo, Amsterdam, marți, 19 august 2014, 22:30)

...va continua

text: Mihaela Rusu

P.S.: * "geoancă" este un cuvânt pe care mi l-am inventat singură. E o deriva ie de la "joint", însă în "straats-amsterdams"; nu există o formă clară, scrisă, a cuvântului, așa că el e mai mult vorbit între noi, în diverse variante: gionco, geoanca, gioncu; eu l-am "romanizat" pu in, doar după informa ia fonetică;

** "straats-amsterdams" nu e altceva decât limbajul de stradă amsterdamez, vorbit de cei din "ghetou", chiar dacă în Amsterdam nu există ghetou; doar "limba străzii"

ARHITECTURA SI PAMANT

“Astăzi se estimează că o jumătate din populația globului, aproximativ trei miliarde de oameni, pe șase continente, trăiesc sau muncesc în clădiri construite din pământ. Încă din cele mai vechi timpuri omul a folosit pământul pentru a-și construi adăposturile. Pe fiecare continent și în fiecare țară există tradiții bogate în ceea ce privește folosirea pământului ca material de construcție. De la acoperișurile din Tibet, din zona munților Anzi, câmpia Nilului, văile din China sau Europa, toate sunt pline de construcții care folosesc pământul ca material de construcție principal”

Tehnicile de construcție din pământ au o vechime de peste 9000 de ani. Locuințe construite din cărămizi de lut datate cu 8000 î.e.n au fost descoperite în Rusia (Pumpelly, 1908). De asemenea, fundații din lut bătătorit (5000 î.e.n) au fost găsite în Asiria. Pământul a fost folosit ca material de construcție în toate civilizațiile străvechi nu doar pentru locuințe dar și pentru clădiri religioase: orașul Bam în Iran (din care anumite zone au peste 2500 de ani vechime), zidul Chinei cu o vechime de peste 4000 de ani. Zidul a fost construit inițial doar din pământ bătătorit, acoperirea ulterioară cu piatră dând senzația ca zidul este construit din piatră. De asemenea miezul „piramidei soarelui” din Teotihuacan, Mexic, construită între anii 300-900 (î.e.n), este format din aproximativ 2 milioane de tone de pământ bătătorit. Cea mai veche clădire de pământ care se află încă în picioare se găsește în India și are o vârstă de aproximativ 3300 de ani. Cu multe secole în urmă, în zonele cu climat uscat, unde lemnul este greu de găsit, s-au pus la punct tehnici de construcție conform cărora clădirile erau acoperite cu bolți sau arce din cărămizi de lut fără cofraj sau susținere în timpul construirii. În China, douazeci de milioane de oameni trăiesc în case subterane sau peșteri ce au fost săpate în solul argilos. Descoperirile datând din epoca Bronzului au stabilit faptul că în Germania pământul a fost folosit pentru a umple pereții caselor cu structura din lemn sau pentru a acoperi pereții făcuți din trunchiuri de copaci. Cel mai vechi exemplu de perete făcut din cărămida de pământ din Europa, a fost descoperit în Fort Heuneburg lângă lacul Constance, în Germania și datează din secolul 6 î.Hr. De asemenea din textele antice ale lui Plinius¹ se poate afla că în Spania existau forturi din pământ bătătorit la sfârșitul anului 300 î.e.n.

Moscheea Dejenne din Mopti, Mali

În Franța tehnica pământului bătătorit denumită „terre pisé”, este folosită la scară largă începând cu secolul al 15-lea și până în secolul al 19-lea. La marginea orașului Lyon se mai găsesc câteva locuințe cu o vechime de peste 300 de ani care sunt încă locuite. Francois Cointeraux a publicat patru volume despre această tehnică, ce au fost traduse în limba Germană doi ani mai târziu. Tehnica a început să fie cunoscută în Germania și în țările învecinate prin intermediul lui Cointeraux și David Gilly, care a scris faimosul „Handbuch der Lehmbackkunst”, ce descrie tehnica pământului bătătorit, ca fiind cea mai avantajoasă tehnică de construcție folosind pământul.

Casă din pământ în Weilburg, Germania

În Germania, cea mai veche casă de locuit cu pereți din pământ datează din 1795. În America Centrală și în America de sud, construcțiile din pământ sunt cunoscute aproape în toate culturile precolumbiene. Tehnica pământului bătătorit era, de asemenea, cunoscută în multe zone, în timp ce cuceritorii Spanioli le-au răspândit și în alte zone. În Africa aproape toate moscheele sunt construite din pământ. În perioada medievală (din secolul 13 până în secolul 18), pământul era folosit în Europa Centrală ca umplutură în construcțiile de tip „Fachwerk”, precum și pentru a mari rezistența la foc.

Pământ și pionierii arhitecturii moderne

Arhitectura din pământ are nu numai o istorie veche în toată lumea, dar și una modernă, care a fost practic ignorată în studiile despre arhitectura secolului al XX-lea. Al doilea război mondial și urmările acestuia au încurajat mare parte din arhitecții la nivel mondial să apeleze la pământ ca material de construcții. Arhitectul Englez și inginer, GF Middleton (1900-1956) a fost impresionat și influențat de către casele de pământ din mediul rural Australian și a devenit interesat de pământ, ca material de construcție. În 1946, el a experimentat cu acest material pentru a crea drumuri de pământ, baraje și clădiri militare în Australia. Aproape în același timp, arhitectul egiptean Hassan Fathy (1900-1989) a dezvoltat experimentele sale cu acoperișurile din cărămizi de lut și a construit proiectul său New Gourna (1947). Deși Fathy a fost recunoscut ca profet al arhitecturii din pământ, Middleton a primit recunoaștere din partea Națiunilor Unite în 1952.

Similar cu Fathy și Middleton, un număr mare din arhitecții mișcării moderne, inclusiv Rudolf Schindler (1887-1953), Frank Lloyd Wright (1867-1959) și Le Corbusier (1887-1965) au fost fascinați de arhitectura vernaculară din pământ și au încercat câteva experimente cu arhitectură din pământ. De exemplu, în 1915 arhitectul Austriac Schindler, care a fost captivat de arhitectura vernaculară din chirpici din vestul american, a proiectat o clădire din pământ (din păcate nerealizată) pentru TP Martin în Taos, New Mexico. Schindler a combinat caracteristici tradiționale ale arhitecturii din New Mexico (planul curții interioare), cu casele de tip Prairie ale lui Frank Lloyd Wright. De asemenea, în 1941, Wright a proiectat "Cooperative homesteads" (1941-1945), care erau case ieftine ce urmau să fie construite de către rezidenții proprii în Madison Heights, Detroit, Michigan. Proiectul a fost destinat să fie construit din pământ bătătorit, dar numai un singur prototip-Casa a fost construit și proiectul a fost abandonat din cauza lipsei de cooperare.

Construcția clădirilor din pământ are loc la nivel global de secole. Cu eficiență energetică ridicată, nivel ridicat de integritate structurală și finisaje estetice realizate în construcțiile moderne din pământ, pământul este acum una dintre alegerile principale pentru o clădire sustenabilă cu un consum redus de energie. Astăzi, folosirea pământului este foarte diferită de metodele tradiționale. Nevoia de a menține o clădire din pământ a fost redusă foarte mult deoarece se iau foarte multe măsuri de precauție din perioada de proiectare a construcției. Exemplele recente ne arată că pământul poate fi folosit în combinație cu o varietate foarte largă de materiale contemporane.

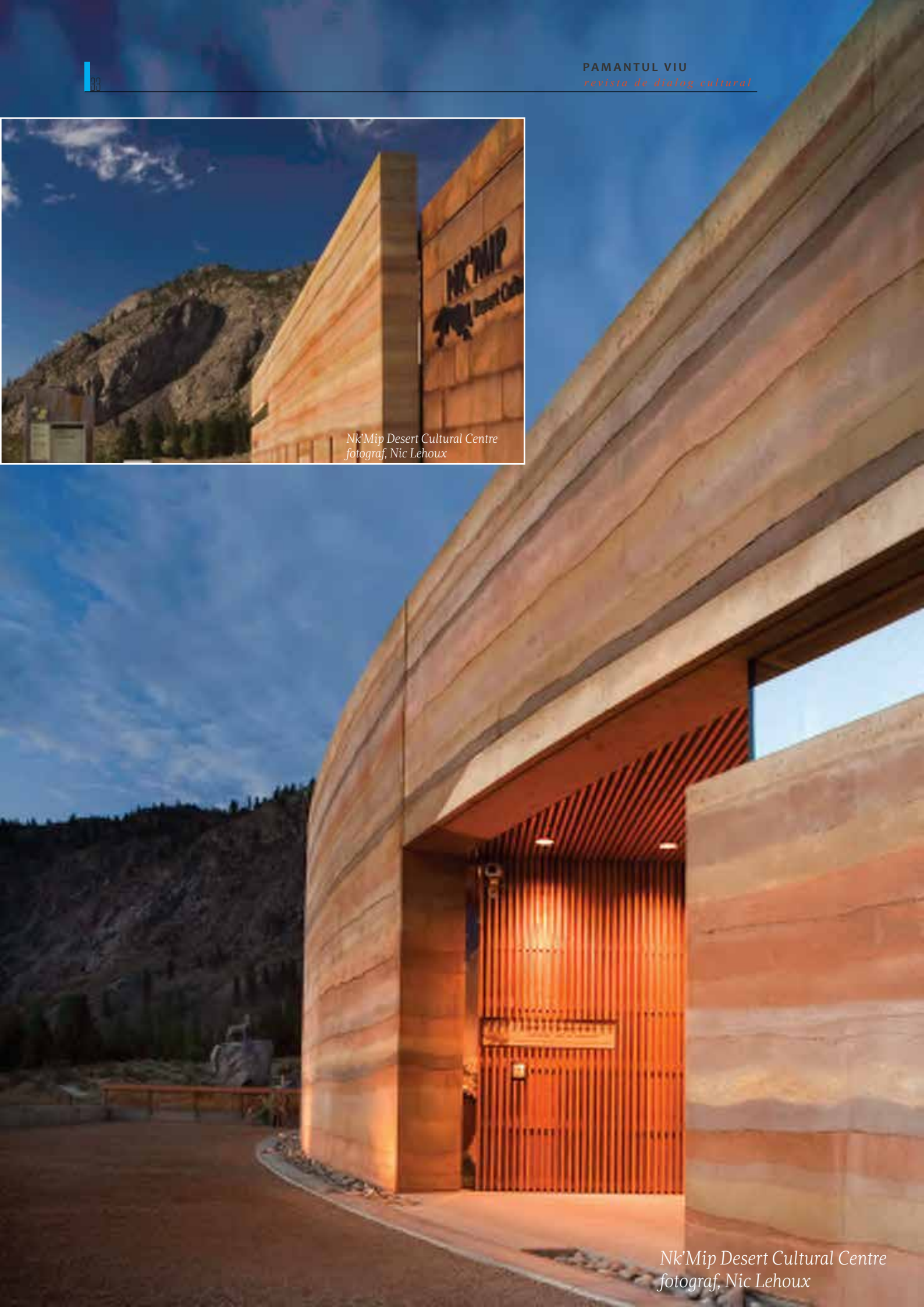
Bruder Klaus Field Chapel
fotograf, Samuel Ludwig, Thomas Mayer

Case de pământ realizate de arhitecți ca Peter Vetsch sau Arthur Quarmby se bazează pe interpretarea unei conștiințe ecologice. Ele se remarcă datorită apropierii lor de natură și pentru că reușesc să permită o experiență dincolo de obișnuința patru pereți și unghiurile drepte ale acestora. Conceptul de casă din pământ folosește împrejurimile sale ca un avantaj - împrejurimi care nu sunt adaptate la clădire, ci clădirea este modelată în scopul de a conserva mediul natural.

Pământul dacă este extras în mod corespunzător din zone unde nu s-au folosit îgrășăminte artificiale este unul din cele mai sănătoase materiale de construcție. De asemenea, gratuitatea sa îl face unul din cele mai la îndemână materiale. Proprietățile sale fizico-chimice fac din el un material de construcție ideal. În același timp, ca urmare a noilor tehnologii apărute, acest material poate fi folosit pentru a crea unele dintre cele mai neașteptate forme

*Nk'Mip Desert Cultural Centre
fotograf, Nic Lehoux*

*Nk'Mip Desert Cultural Centre
fotograf, Nic Lehoux*

ALEXANDRA în loc de UOI

Tu...stând în tocul ușii, fixându-mă cu privirea și lăsându-ți mătasea să-ți cadă la picioare.

-Închide ușa! Liniștea ar putea să se îndure de noi și să ne arunce cheia unui moment de luciditate care să ne arate pe noi nouă înșine.

-Închide ușa dragă! Ultima oară când ai lăsat-o deschisă, șarpele din mitul biblic s-a înscris la proba de 100m plat.

O sintaxă de derută ar putea să-ți arate că nu facem parte din lumea de aici. Eu, tu și ușa alcătuim un colaj format din câmpia de la Nazca, gesturile pe care le-au mai făcut și alții, un set de banalități și steagurile spiritului fluturate de o necontrolabilă forță cu imagini smulse din povești cu evadați. Și nu numai atât.

Închide ușa că intră Jim Morrison cu Robert Plant și după ei intră și Freddie și ăștia cântă mai bine decât mine. Ce scriu acum n-are nici o legătură cu textul de față. Să nu crezi o iotă! Distorsionând coerența în favoarea spectaculosului ai putea avea senzația bună pe care o încerci atunci când fumezi tutun de calitate. În acest spațiu fără materie închide ușa și nu cocheta cu întâmplările miraculoase azvârlite în uitare că pot deveni molipsitoare!

-mersul pe sârmă ca împăcare cu sine

-institutul locurilor exotice și nervul încordat al hoinărelii

-ambasadorul clipelor dospite în ființa vie

-Vico Sciletti, mardeiaș din cartierele rău famate, pătruns în "lumea bună" cu misiuni murdare, care umbla tot timpul după el cu un? pitic, și după ce-l dădea pe vreunul cu capul de pereți, piticul îl ștergea de praf cu trei batiste albe. Să-l vezi pe Vico Sciletti, într-un act de supremă tandrețe, luându-ți capul în mâini și spunându-ți: "Dumnezeii mă-tii, Alexandra, nu există în lume sprâncene ca ale tale!"

-mă numesc Mark și merg pe stradă... merg pe stradă inspirându-i, cu nările dilatate, tot aerul. Te-a chemat vreodată Oliver și ai fost nemuritor?

Alexandra tu ai putea fi ușa. Eu, caricatura ei.

Nu tot timpul suntem de aceeași parte a ușii. Habar n-am ce închizi și ce deschizi tu, Alexandra. Când te privesc în ochi, simt fiorii înfrângerii și victoria vieții și ușa ca o nălucă. N-ai nimic de închis, Alexandra. Aleargă-mă până când te ajung din urmă. Aleargă-mă până când toate câmpiile cu cai devin geloase.

Pe Bill saxofonistul, tatuat ca un vrej din cap până în picioare, îl chema Bill că așa ne-am înțeles noi din priviri. Asta, Bill, se uita fix în ochii barmanului și-l întreba: "Bă, tu vrei să mă rog de tine să-mi faci nota?" Și începea mardeala. După cinci minute de "măcel" rămânea în picioare doar omul de serviciu, fost boxer ratat, care participa la distracție cu salariul pe două luni. Toată armonia universală

sta în felul în care își împărțeau pumnii. La urmă râdeau ca idiotii, așezați pe podea, fumând trabuc în colțul gurii.

Da' ce-ți spun eu ție Alexandra? Întâlnirea mea cu tine are efecte devastatoare. Într-un tablou cu zece mii de oameni împingând roabe pe o șosea fără curbe, noi suntem sortiți dispariției. Poate vreun colecționar cu gust, ar putea să ne redea gravitația și chiar și acest lucru ar putea lăsa impresia unei întâmplări neîmplinite. Noroc de tine Alexandra că ești frumoasă fără nici un efort, și să nu mă întreb de ce am scris asta!

Cunosc un tip care a mâncat un șnițel albastru după ce l-a ținut o săptămână sub pernă și asta numai pentru ca să ajungă la Urgență, să-i pună mâna pe frunte o asistentă de care era îndrăgostit și să-i spună: " Aveți febră domnule! "

La prima încercare de a descifra legile acestei nebunii ne trezim în stradă fără ușa. Inventează tu una , Alexandra, și o să fiu acasă, cu tine locuindu-mă și cu ușa deschisă!

text:Dănilă Călin

Întâlnire

*Pe-al patrulea peron, ca-ntr-o gară de minuni pierdute
Te regăsesc, ai dinții strânși și speri să plec
Dar vreau mai multe clipe , egale cu visele clădite.
Noi suntem goi, respirând palid sub același bec.*

*Am răsfoit în van petalele de mac
În clipa-n care ne-adunăm ochii închiși
Nu mai contează setea de narcotic , atingerea e un atac
Al simțurilor pielii , furnicătură a porilor întinși.*

*Când cauți bucățica pe care s-o adulmec
N-ai curaj s-oprești întreaga fire ce dulce
Îți pipăie sprâncenele și nasul cu degetele răsfirate , reci
Te sperii brusc , el se oprește , și ochii-i lăcrimează , tace.*

*De bunăvoie plânge , smaralde-i curg șiroaie
Tu îl privești extrem de greu și tare
Te strânge sufletul și haina , ceața-ți taie din picioare.*

Strigăt

*Piei goale rătăcind în urma firii
Într-un potir plin de veninul firii,
Cu suflete schiloade înhămate
De caii suri ai meditărilor spurcate.*

*Fanteziste în rugăciune,
Clipesc în scumpe lacrimi de-adâncime...
În jur e totul alb , profund , uitare,
Eu car și azi viscolul în spinare.*

text:Saviuc Alexandra

Acum 15 ani...

(3.11.2014)

mi ating fața fără să simt aproape nimic, în afara unor mânuțe de bebeluș. De jumătate de oră nu mă mișc. Stau. Doar stau și ascult cum vântul de afară intră prin geamul spart. E mijlocul lui noiembrie, dar afară s-a așezat un strat gros de zăpadă.

Înainte să plec mi-au spus "Încă nu! Mai stai puțin!" Acel puțin însemna jumătate de an. Nu puteam sta atât în acea încăpere, alături de zece oameni necunoscuți, cu care împart doar un singur lucru...întâmplarea.

Acum sunt în siguranță. Așa cred. Nu mai am curent de vreo 7 zile. Lumânările s-au terminat aseară. Acum doar întunericul mai poate lumina aici.

Ce-i drept, noaptea mă cam înfior. Ușa scârțâie, obloanele se lovesc zgomotos de peretele aproape dărăpănat iar eu nu am ce face. Mă uit mereu la acele schițe și nu-mi dau seama. Eu le-am scris? Sau întâmplarea a făcut ca în acea zi să fiu la locul potrivit, întâlnind persoanele potrivite? Memoria începe să mă lase. Deși ochii-mi sunt închiși, somnul mă evită cât de mult poate.

Stau pe un vârf de munte, într-o cabană

părăsită. Zăpadă peste tot. Totul e prea alb, poate mult prea alb. Și culoarea care se potrivește cel mai bine decorului e roșu...roșu ca vinul, roșu ca buzele Albei-ca-Zăpada...sângele.

Acum 15 ani, pe zăpada din fața cabanei, atunci abia construită, pasta roșie lipicioasă dădea un aer de siguranță, de împlinire. Curgea atât de încet de parcă ar fi fost în slow motion.

Eram cu ei, cu acei necunoscuți, a căror identitate nu am reușit vreodată să le-o aflu. Dar nu-mi pare rău, și eu m-au știut mereu drept Lena.

Ei cred că am murit. Sper să nu mai vină aici pentru că astfel m-ar descoperi. Singurul lucru pe care pot să-l fac e să rămân ascunsă atâta timp cât voi avea resurse. Voi mai putea însă ieși?

Sunt debusolată. Am nevoie de liniște, dar nu această liniște. În curând ticăitul ceasului de pe peretele din fața patului mă va îngropa de vie într-o mare de nisip. Tic-tac, tic-tic-tac, tic-tic-tic-tac. Pendulul are o mișcare de du-te-vino care, de la un moment dat, încetinește. Pleopele, în sfârșit! Simt cum plapuma pufoasă mă cuprinde, ca un val, ca o rază de soare. "Nu uita că te vom găsi oriunde te-ai ascunde. Nu uita că tu ne aparții. Nu știi absolut nimic despre noi, necunoscuții. Oriunde vei fi, noi te vom găsi. Oriunde. Vei. Fi.

M-am trezit răpusă de zăpușeala din încăpere. Cu ochii întredeschiși cerce-

tez camera. Nu mai e întuneric, e primul gând. Instantaneu mă înfricoșez. M-au găsit. M-au găsit. Iar acum mă vor omorî.

Mă pun la loc pe pernă și încerc să-mi dau seama ce s-a întâmplat și mai ales când. În ce zi suntem? Deasupra ușii e un calendar, cu data încercuită. Caut repede cu privirea...19 noiembrie. A trecut doar o zi, de fapt, o noapte. Trebuie să evadez.

Ușa se deschide cu un sunet prelung. O femeie îmbrăcată în alb mă privește cu compasiune.

-Bună dimineața, domnișoară. Sper că ați dormit bine.

-Suntem cumva într-un...?

-Da, într-un spital. Ați fost adusă acum trei ore de către tatăl dumneavoastră.

Tata? Nu l-am mai văzut pe tat de acum 15 ani, când am plecat de acasă fără permisiunea lui. La acea vârstă credeam că e vina lui, că eu am dreptul să fac tot ce vreau.

-Tata? Tatăl meu? Sunteți sigură?

-Da, un bătrânel scorojit, dar cu un umor nemaîntâlnit.

M-a găsit! Tata.

-Pot să-l văd?

-Imediat.

Îl voi vedea pe tata. A îmbătrânit. Probabil merge cu o cârjă după el.

-Aud pe hol cuvinte șoptite.

-Helen, de ce i-ai zis că eu am adus-o? Va vrea explicații iar eu nu sunt în stare de așa ceva acum. Gândește-te. Mă va întreba.

-Va fi în regulă, domnule. Nu mai e un copil.

Deschide ușa. Am un sentiment de déjà-vu. S-a mai întâmplat vreodată? Tata se apropie de pat. Încă mai are același chip, neîmbătrânit de timp.

-Cecilia?

Și același glas suav. Pot să-l urăsc pentru că a vrut să mă apere?

-Tatăă!

Mi-a pierit vocea. Orice aș încerca să fac sunt înțepenită.

-Stați să vă ajut eu.

-Asistenta mă ridică din pat cu grijă.

Mă apropii de tata. Acum a venit momentul.

Dar sunt din nou în hăul dintre munți, doar într-o rochie de vară, cu picioarele degerate în zăpadă. Înaintea mea sângele se scurge încet, încet.

El? Era acolo, cu un pistol de vânătoare în mână? Rochia? Era roșie, la fel ca balta vâscoasă care mi-a atins picioarele?

Da, el. Avea același zâmbet îmblânzit. De ce zâmbea?

Mii de imagini mi se perindă prin fața ochilor. Delirez.

Simt o mică împunsătură în umărul stâng. Un calmant, probabil.

Când mă trezesc, lampa d elângă scaun e aprinsă. Tata stă pe scaun.

-Ce s-a întâmplat acum 15 ani?

Tăcerea lui nevinovată îmi dă toate gânduri peste cap.

-Atunci? Expiră adânc și încearcă să-și găsească cuvintele dintr-o mare de cuvinte. Nu mai ții minte?

-Era sânge... iar eu într-o rochie de vară. Aveai un pistol îndreptat spre mine, dar nu pe mine m-ai împușcat.

Lacrimi? Chiar erau lacrimi pe fața tatălui meu?

-Cecilia... nu am vrut să-ți fac nici un rău. Totul s-a întâmplat sub impulsul îngrijorării. L-am omorât pe șeful sectei fără să... fără să știu că vei avea de suferit.

Deja simțeam că vorbește de o altă persoană. Am nevoie de explicații.

-Ce s-a întâmplat apoi?

-Te-au împușcat în spate. Ai căzut jos. Apoi au venit alții să-l salveze pe cel împușcat de mine. Era prea târziu. Ceea ce puteam face era să se răzbune pe mine. Și cum puteam mai bine decât făcându-ți viața un calvar. Toți anii aceștia am fost mai mult mort decât viu. Mi-am blestemat toate zilele și am încercat orice, dar în zadar.

-Cum m-ai găsit ieri?

-Știam că te-ai retras din "echipă". Și bănuiam că singurul loc unde te-ai putea ascunde e cabana. Am văzut că ești acolo, dar nu puteam da buzna cu una cu două. Apoi mi s-a ivit ocazia, dar cu toate acestea era destul de periculos.. Oamenii tăi te-au găsit. Erai însă leșinată din cauza frigului și a lipsei hranei. Am sunat la poliție și i-au peins pe "necunoscuți". Am chemat Salvarea, apoi te-am adus la spital.

-Nu mă urăști?

Asta, cred, că a fost picătura care a umplut paharul.

-Nu...

-Nici măcar puțin.

-Nici măcar atâta.

Mă întorsesem la viața pe care am trăit-o acum un deceniu și jumătate?

-Mama unde e?

-...Ei bine, mama ta a fost răpusă de cancer.

-Când?

-Acum patru ani.

Nu-mi puteam crede urechilor. Murise? Iar eu nici măcar nu am fost lângă ea?

-Îmi pare rău, spun abia auzindu-mi vocea.

-Va fi bine, Cecilia. Va fi bine.

Mă îmbrățișează ca atunci când aveam șase ani și făceam năzbâtii. M-am întors, tată. Mi-a fost dor de tot!

câștigător al concursului literar "Descătușează-ți fantezia"
organizat de Clubul de Inițiativă literară și Revista Pământul viu în noiembrie 2014

text:Gavriluț Roxana

Amărăciune dintr-o zi de marți

Stai în tine, stai etern
pierdut în miere, amar în tot
despuiat de gânduri noi
negru salivând în sânge
ca-ntr-o zi de primăvara
poate vara,
tot amara
stai în tine, ca atunci
când cărbunii de pe mare
ți-au ros tălpile
nu prea amare,
dar te-ai dus pe valuri verzi
și ai plâns a nepăsare
ai urlat un urllet surd
și ai vrut să închizi-napoi
om amar cu brațe amare
cel ce ești acum, de care
m-am temut... d-un urllet surd
m-am temut de nepăsare.

text:Conțiu georgiana andone

Unde Suntem

retrospectivă academia pământul viu

sediul academiei

"Descătușează-ți fantezia"

interviu academie

cluj, Literatour cafe

SUPERSTIȚIILE , LA ROMÂNII

Superstițiile au însoțit fidel omenirea încă de la începuturile sale. Este remarcabil, ca într-o eră a postmodernismului, într-o eră a tehnologiei, să descoperim cât de prezente și cât de semnificative sunt superstițiile, obiceiurile și tradițiile.

Obiceiurile țineau de superstiții, transmise fiind din generație în generație, pe care sătenii aveau grijă să le păstreze cu sfințenie. Grija tuturor era de a nu păcătui, pentru că asupra păcătoșilor se abate întotdeauna pedeapsa cerească prin incendii și molime. Ei credeau în iele, în pricolici, în vampiri, în vrăjitoare, în deochiul vrăjitoarelor. Vampirii, consemna francezul Ubicini, „sunt fantome care, pe timp de noapte, sug sângele oamenilor, scoțând țipete de vârcolac, de unde vine numele lor de strigoi”.

Alte spirite rele, ce produceau o mare teamă credincioșilor, erau stafiile, acele spirite răufăcătoare, care sălășluiau în locuri izolate, printre ruine și care purtau un război implacabil contra celor vii. O altă superstiție era aceea că, oamenii evitau să mai iasă după apusul soarelui, mai ales marțea și vinerea, pentru a nu avea de-a face cu zânele cele rele, adică acele femei bătrâne cărora li se atribuiau o influență mai mult răufăcătoare.

Ca mărturie a ospitalității poporului român, transmisă din generație în generație, stătea o altă superstiție, și anume faptul că se credea în existența șarpelui casei, acel oaspete pe care țăranul român îl trata cu un respect aproape idolatru. El vedea în acesta, un oaspete sfânt și o divinitate protectoare a căminului său, de aceea „îl accepta iarna în apropierea cenușii din vatra căminului său și îl adapă, dimineața și seara, cu lapte”. Țăranul român în bunătatea sa accepta că „tot ceea ce s-a adăpostit sub acoperișul său îi devine drag și sfânt, omul ca și șarpele, barza ca și rândunica”.

Toate aceste superstiții ne conduc viața într-un mod instinctiv, primitiv pentru care nu întotdeauna găsim o explicație. Deși nu există dovezi concrete pentru superstiții, ele se bucură de credibilitate, autenticitate, și sunt din ce în ce mai prezente în viața noastră.

text: Prof. dr. Tănase Luisa-Georgiana

Dan Bădărău, Ioan Caproșu, Iașii vechilor zidiri, Editura Junimea, Iași, 1975, p. 292

Vezi Gh. V. Brătescu, Vrăjitoria de-a lungul timpului, Editura Politică, București, 1985

Călători străini despre Țările Române în secolul al XIX-lea, serie nouă, vol. V, (1847-1851), vol. coord. de Daniela Bușă, Editura Academiei, București, 2009, p. 281

Ibidem, p. 281-282

Ibidem, p. 282

Propunere SPA Center, Sibiu
Arh. Lungu constantin

